

Toto místo jest vyhraženo pro známého
R. HURTA,
KREJČÍHO A KLOBOUČNÍKA,

— jenž vlastní největší sklad —

sokolských klobouků, košil, pásů a monogramů, cvičebních košil, odznaků, hotových obleků cvičebních pro žáky. Stejnokroje zhotovují a zasílám do kterékoli části Spojených Států. — Vše v cenách nejnižších.

R. Hurt, krejčí a kloboučník, 593 Blue Isl. Av., Chicago, Ill.

A. M. KAPSA & BRO.

201—203 záp. 12. ulice.

Veliký sklad kamen, zboží železářského, nábytku, koberců, šicích strojů atd.

Veškeré objednávky z venkova se správně vyřizují.

Česká kancelář

CONSULA H. CLAUSSENIUSA,
Sokol Jan Spěvák, ředitel,
 314—316 z. 18. ul., Chicago, Ill.

Nejrychlejší dobývání dědictví z Čech —
 nejlacnější přeplav.

Porada zdarma obratem pošty.

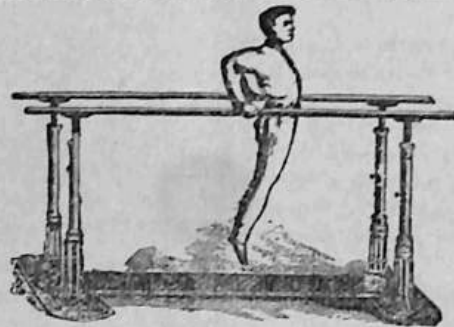
VÁCLAV B. DIBELKA,
ARCHITEKT.

Učitel kresby na Vyšší škole.

Úřadovna, 533 záp. 60. ul.

Odvětví v č. 588 z. 18. ul.

Chicago, Ill.

JOHN GLOY,

MANUFACTURER OF ALL KINDS OF

GYMNASTIC APPARATUS.

OFFICE,

27 Johnson St., Chicago, Ill.

(Cenníky s vyobrazením náčiní zasílám na požádání zdarma.)

KAREL PITTE
 603 Blue Isl. Av., Chic.

Má hojně zásobený sklad

VÝBORNÉ OBUVI

pro pány i dámy.

Cvičební střevíce všech druhů pro Sok. za ceny levné.

Sokol Frank Čuchna
 JEDNATEL

Čes. Am. Slov. Sině,
 592 záp. 18. ul., Chic.

Má výborné nápoje domácí i importované. — Znameníť ležák z prvního českého pivovaru. Pronajímá síň na plesy, zábavy a schůze za ceny mírné.

EMIL POLAK,

1321. první Avenue,

roh 71. ul., New York.

Vyrábí všeho druhu stejnokroje a potřeby sokolské, střelecké a spolkové vůbec, klobouky a čapky pro pány a chlapce, dětské i chlapecké obleky.

Hojný sklad modního zboží pro pány, kufry, vaky, torby, peněženky a řemení u velkém výběru.

Dodavatel Těl. Jednoty „Sokol“
 v New Yorku.

J. Nájemník,

82-84 Fisk St., Chic.

— vyrábí výborně —

ŠUMICÍ NAPOJE

i poslouží jimi vždy se vzornou správností a za mírné ceny.

KNIHY

u výk. výb. N. J. S. na skladě:

Tyrš Mir., Dr.: Zakladové tělocviku ..	\$1.00
Kožíšek Fr.: Cvičební večery na koni	
na šíř.....	.10
Miroslav Tyrš. Životopis.....	.10
Jindřich Fuegner. Životopis10
Kurz Vilém dr. Úvod do tělocviku škol- ského.....	.70
Klenka Jos. Cvičební večery na kruzích	.10
Klenka Jos. Těl. hry. II. S nářadím ..	.25
Vaniček Kar.: Sokolstvo, jeho směr a cíl	
Komenský Jan Amos a jeho snahy	
tělocvičné. Obě za.....	.03
Vaniček Karel, Epištoly sokolské I—IV	
všecky za.....	.10

Knihy tyto, pokud zásoba stačí, zasílá vyplacené jednatel výk. výb. tomu, kdo při objednání pošle výše udanou částku buď ve známkách, nebo poukázkou poštovní.

J o s . Ř i h a , 1204—2nd Ave., N. Y.

U br. jednatele
 výkonného vý-
 boru dostati lze
 ještě 12 Sborní-
 ků Sokolských
 pro rok 1896 po
 33 centech.

SOKOL AMERICKÝ.

Entered at the Post Office at New York, N. Y., as Second Class Matter.

Ročník XVIII.

NEW YORK, 15. PROSINCE 1896.

Číslo 12.

Předplatné pro členy na rok.....50c
Pro nečleny.....50c.
Do Čech na rok.....1 zl. 50 kr.

ORGÁN NÁR. JED. SOKOLSKÉ.

Pořadatel: Dr. K. Štulík, 525 S. Lincoln St., Chicago, Ill.
Tiskárna a výpravčí: F. Lier, 410 East 71st Street,
New York, N. Y.

Listárna redakce. — Příspěvky a dopisy do Sok. Am. musí být v rukou pořadatele do 6. dne měsíce, v němž mají být uveřejněny. Rukopisy uschovají se na dobu 3 měsíců, pak se zničí.

Listárna výpravčího. — Přestěhování nechť oznámí výpravčímu přesídlivší Sokol sám, možno-li do 3. neb 4. toho kterého měsíce, s podotknutím, ku kterému sboru náleží. Nové, odstoupilé a vyloučené členy nechť oznamuje tajemník neb účetní výpravčímu pravidelně každý měsíc.

OBSAH.

Návrh na odložení sjezdu N. J. S. — Sport. — Tělocvičné Jednotě Sokol v New Yorku. — O tělocviku dospělých s hlediště lékařského, v pokračování. — Feuilleton. — O působení tělocviku na tělo lidské, dokončení. — Jak přispívá tělocvik k utvoření mravní povahy? — Památný den T. J. Sokol v New Yorku. — Řeč Fr. Zborníka. — Ctěnému výk. výb. N. J. S. v New Yorku. — Sokol Americký. — Ze župy Západní. — Dopisy: z Brooklynu, ze Saint Louisu a z New Yorku. — Účetní zpráva jednatele. — Schůze výk. výb. N. J. S. — Různá oznámení. — Tělocvičný slovník česko-anglický.

Návrh na odložení sjezdu N. J. S.

Jak usneseno na posledním sjezdu N. J. S. v Chicagu, má se příští sjezd odbyti v Omaze v roce příštím.

Ústřední výbor župy Západní, uvažuje přítomné nepříznivé poměry sborů i spoře peněžité prostředky N. J. S., navrhl, aby sjezd odložen byl o rok později a to do doby, kdy bude v Omaze výstava zamississippiá. Výbor jmenovaný doufá, že poměry sborů pak budou lepší i že zároveň vzejdou z toho výhody mnohé, bude-li sjezd konán v městě výstavním.

Souhlasíme úplně s návrhem uvedeným i doufáme, že s návrhem tím budou sbory souhlasiti.

V pokladně N. J. S. peněz se nedostává a podobně jest u sborů. Není také naděje, že by se časy brzy zlepšily, a tak by sjezd sotva byl v Omaze obelán, kdyby měl býti roku příštího.

Myšlenka ústředního výboru Západní župy, aby o sjezdu zároveň byly závody, jest dobrou, i doufáme, že bude rovněž podporována.

My zmínili jsme se již v Sok. Am. o tom, že bylo by výhodnější pořádati závody a sjezd současně, neboť mnoho by se tím ušetřilo a také by nebyli na sjezd pak posílání i takoví Sokolové, kteří nikdy ne cvičili a cvičiti nebudou a kteří také nikdy opravdovými vyznavači a širiteli tělocviku nejsou.

O světové výstavě v Chicagu sjeli jsme se počtem velmi hojným a tak bude i v Omaze, bude-li návrh výše uvedený přijat, o čemž nepochybujeme,

Sport.

Stanovisko, jaké vůči sportu zaujímáme, jest známo. Sport, ať jakéhokoli druhu, pokládáme za škodlivý pro toho, kdo jej provozuje a zároveň jsme přesvědčeni, že sport jest to hlavně, který překáží rychlejšímu šíření se soustavného tělocviku.

Sokolské cviky nemají se sportem ničeho společného, jsouce provozovány z pohnůtek zcela jiných než sport.

Tak, jak sport vede pouze k zhrublosti, zdivočilosti, surovosti a sprostáctví v nejmenších případech, otupuje mysl a niče zdraví těch, kteří se mu oddávají, tak tělocvik soustavně pěstovaný v jednotách tělocvičných sušlechtuje, činí člověka mravně silným, vzdělává a sesiluje ducha i tělo jeho.

K provozování sportu vedou pohnutky ješitné, malicherné, často ničemné. Kdo se mu oddá, ten nedbá toho, zda zničí si jím své zdraví, zda se zmrzádi na čas neb na vždy, zda život svůj při něm trestuhodným způsobem ohrožuje, jeho vede jediná touha, vyniknutí, zvítěziti.

Jinak jest u těch, kteří věnují se rádnému cvičení těla. Jim nezáleží na tom, zda ve cvičení vyniknou, oni nebaží po vítězstvích nad jinými, ale chtějí tělo a zdraví své utužiti, věříce tomu, že z toho, co tělocvikem nabudou, nejen sami značný budou míti prospěch, ale i že část tohoto tělocvikem nabytého vzácného statku svým potomkům zanechají dědictvím.

Jak sport hoden jest zavržení všech lidí rozumných, tak tělocvik hoden jest jejich podpory.

Sport a náš tělocvik jsou k sobě, jako noc a den, jako zlo a dobro.

My, kteří tělocvik pěstujeme, jsme jistě většími nepřáteli sportu těch, kteří i na nás i na sporty jen nečinně se dívají a kteří často činnost naši mylně se sportem si pletou.

Slýcháme o tom často a také i v tisku s podobnými náhledy se potkáváme.

Tak přinesl „Svit“ článek „Ještě pár slov o tom sportu“, napsaný Fr. Gregorovou, jež tuto podáváme:

„S velikou zálibou četla jsem minulý týden článek ve „Svitu“: „Práce, zahálka a sport.“ Jest to článek tak výtečný, že věru stojí za čtvrt ročního předplacení na tento list. A „Svit“ často nám přináší podobné články, což jest důkazem, že pan redaktor má oči a uši vždy otevřeny, aby něco výborného svým čtenářům mohl poskytnouti. Ovšem takové práce nejsou pro „Svit“ původně psány, na to jest tento časopis dosud příliš chudý, ale co vlastně nám na tom záleží, je-li článek původně psán pro náš list nebo ne, jen když je dobrým. A tento článek jest přímo výtečný. Jest věru na čase, aby nějaký na slovo vzatý učenec jako jest Ferraro se této otázky uchovil a postavil práci a sport na jich pravá stanoviska.

Jest mezi lidem nesmírně mylný náhled stranu tak zvaného sportu a práce. Většina lidí se domnívá, že tělesná práce jest přec nejen něco obtížného, ale i sprostého, kdežto sport jest věc vzne-

) P. r. Otištěný z časopisu „Živa“.

šená, slušící nejen obyčejným pánům, ale i těm nejvznešenějším světa princům. Ano, jsou k nalezení mladíci, kteří by raději hladem zemřeli, nežli by své bílé ruce poskvřnili nějakou užitečnou prací, ale titíž mladíci by se rvali v hře „foot ball“ až by byli jediná modřina a tak znaveni, že by museli být odneseni z rejdiště na nosítkách. To však není práce, to je sport. Aby se někdo odvážil těmto lidem říci, že je to právě naopak, práce užitečná značí civilizaci, a sport že je divoštství, to by velmi špatně pochopil. To se jenom smí odvážit říci někdo stojící tak vysoko nad předsudky lidskými, že mu přízeň neb hněv lidí takových jsou úplně lhostejny.

Ta převrácenost a výstřednost, co se týče sportu, dosáhla nejvyššího stupně mezi studentstvem. V mnohých našich kolejkách už se ani netážou na jakost učení, ale spíše jak ústav stojí si k ostatním co se týče sportu. Může-li kolleje ukázat několik stříbrných pohárů, korouhvič, jež její studenti v sportových zápasech vyhráli na studentech jiných kollejí, jest dobře, jest to vzato za nepopíratelný důkaz, že ústav vyniká stejnou měrou co se týče učení. A lidi tomu vskutku věří. A kdyby někdo se opovážil pochybovat o věci, dopadlo by to asi tak, jako když sv. Pavel se opovážil vyjádřit nepřiznivě o bohyni ephesské; ten, tehdá nejvzdělanější národ na světě, dal se do řvaní a řval bez přestání dvě hodiny: „Veliká jest Diana ephesských!“ Jak by asi ti studenti řvali: „Veliké jsou sporty kollejni!“ Jak daleko to naše kolleje přivedly, že mnohý student dokončívá svá studia, místo aby se stal užitečným členem lidské společnosti, věnuje svůj život házení míče. A proč by neházel? Vždyť dostane větší služné, nežli mnohý výtečný profesor; a zajisté, že se mu lidé budou víc obdivovati nežli mnohemu učenci, který tráví své dny a noci zkoumáním toho, co by prospělo blahu lidstva. Slyšela jsem jedenkrát, jak si dvě české matičky stěžovaly na své děti. Ta jedna pravila: „No, no, ty nám to pěkně vyvedly, vaše dcera se dala do kláštera a můj syn zpívá v opeře!“ To by asi jináč ta matička byla ruce spínala, kdyby byla musila říci: „A můj syn hraje míč!“

Hraní míče však nezaujímá tak důležité místo v kollejních sportech jako veslování v člunech. Veslování samo sebou jest velmi pěkný a zdravý tělocvik. Ze všech sportů zdá se to býti jeden z těch nejlepších. Avšak výstřednosti, do kterých se věc žene, činí tento sport studenty nejméně nejšetrnějšími. Hlavní věcí jako ve všech sportech jsou předstihy. Dlouhé měsíce se na ně studenti připravují a jejich výsledek víc rozčiluje zápasníky a jejich přátely, nežli výsledek presidentské volby. Když minulého leta se v Syracuse předjížděli hoši z Cornell se studenty z Harvard, tisíce diváků pozorovalo čluny s bezděčným zájmem. Když bylo vidět, že hoši z Cornell vyhrávají, mezi příznivci jejich se vznítilo takové rozčilení, že si počínali jako by se s rozumem minuli. Staří muži šedovlasí padali si do náručí, hlasitě plačíc, a ženské trhaly s klobouky stuhly divoce nimi ve vzduchu mávajíce. A což tu počtu, kterou vítězům dávali! Nic nebylo dost velkého, dost okázalého, aby tím prokázali svou hlubokou úctu k mladým mužům tak zasloužilým(?) Byla jsem jedenkrát svědkem podobné slavnosti. Cele město s hudbou, trumpetami všeho druhu a ohňostroji šlo vstříc několika studentům, kteří pro svou „Alma mater“ získali ohromnou slávu, neboť předjeli několik studentů jiné kolleje! Kdyby to byli bývali nějací generálové vrátivši se z vítězného boje proti nepříteli, který hrozil národ náš podmanit a nás o svobodu a vlast oloupit, nemohla by se jim větší úcta prokázat, nežli těmto několika hochům, kteří v dostihách svůj člun o jeden ráz vesla dovedli pohnat blíž cíli o jednu vteřinu.

Nejsou však jen v Americe takoví blázni. V roce světové výstavy v Paříži čeští Sokolové jeli do Paříže na sokolské závody s gymnasty francouzskými. Sokolové vyhráli. To bylo slávy! to bylo rámusu! Čeští pánové a dívky (ty ostatní ženy byly vynechány) honem podnikli sbírku a poslali pařížským Sokolům krásný stříbrný věnec — podnes ale nevím proč — tuším, že proto, že Francouzové, aby zachovali pověst o své tradiční zdvořilosti, dovolili těm pražským Sokolům dělat větší kotrmelce, nežli dělali sami. To, co však při celé té věci se mne nejvíce dotklo, bylo: že ti čeští Sokolové byli tak zaujati tím svým sportem, že neměli času se podívat na výstavu. Tam byly paláce, v kterých byly sneseny plody umění a důvtipu z celého světa, a ti inteligentní mladí muži z Prahy neměli času se na to ani podívat, poněvadž v jejich očích byl důležitějším sport!

Z toho všeho vysvitá, že sport jako pozůstatek divoštví má takový vliv na své přílišné ctitele, že časem se také stávají divochy.

Sport, jako všechno jiné na světě, má své oprávněné místo. Jest to dobrý tělocvik a odpočinek pro lidi, kteří jsou dlouhé hodiny vázání ve svých pracovních při namáhavé práci duševní. Ale dávati sportu čestnější místo nežli práci užitečné, jest hříchem proti všemu pokroku a civilizaci. Máme-li nějakých stříbrných věnců na rozdání — nyní snad jich bude dosti, když ještě celá čtyry leta musí stříbro čekat, nežli z něj budou smět razit dollary — máme-li tedy nějaký ten věnec na rozdání, položme jej na hlavu některého zasloužilého muže neb ženy, jakou ku příkladu jest Klára Bartonova — čest tomu, komu čest přináležejí.“

V uvedeném jsou sport a tělocvik hozeny do jednoho pytle. Stalo se tak bezpochyby proto, že Sokolové též závody pořádají i jiných se účastní a proto onen omyl ve zlé nebereme. Jest ovšem značný rozdíl mezi závody sokolskými a třeba kopanou o závod.

My přáteli nejsme závodů žádných, ani sokolských. O tom psáno bylo v tomto časopisu již několikráte a to obsírně.

Doba úplného odstranění závodů našich, jak posud pořádány byly, není daleká.

Jsmo jisti, že v této dobré opravě předstihli jsme bratry své v Čechách, v nichž posud jest mnohem více závodivosti a tím i ducha sportovního, než v nás zde. Závodní pravidla jejich a naše nenechávají nás o tom v pochybnosti.

Jak malými jsme přáteli sportu to ví každý, kdo časopis náš čte. Za našeho pořadatelství nepřinesli jsme nikdy zpráv sportovních, ani tehdy ne, kdy i jiné naše české časopisy byly jich plny, jak dělo se ku př. při vítězstvích českých veslařů v New Yorku.

My nemáme pro takové své krajany, kteří sport pěstují, ať již při něm vítězí neb prohrávají, než politování, poněvadž jsme přesvědčeni, že se jim vraždí i že stihne je trest všechny a to ten nejhorší, ztráta zdraví.

Jsou ovšem i mezi námi přemnozí právě tak, jako mezi Američany, kteří takové nešťastníky k zmrzačení odsouzené obdivují a pakliže v závodech zvítězí, tu oslavují je, jako hrdiny. Nám se sport hnusí.

Člověk vzdělaný vyhne se mu, co věci surové a znepravující.

Každý dobrý Sokol má sport v nenávisti, neboť tento činností naší jen ubližuje a škodí.

Tělocvičné Jednotě Sokol v New Yorku

ku dni otevření Sokolovny

a k česko-americkému Sokolstvu vůbec.

Píše Alois Wokal, starosta N. J. S.

Bratři!

Není snad nikoho z nás, kdo by, se sladkou útechou nevzpomínal svého dětství, kdy starostlivá matička chovala nás v loktech a šeptala nám slova lásky, jakých schopna je pouze matka. Snad nikdo z nás nezapomněl, jak úzkostlivě ukrývala nás tělem svým, by chránila nás před úrazem a nebezpečím.

Snad každý z nás dosud v paměti chová ten vroucí, ten jemně laskavý pohled matčin, když s nevýslovnou láskou a důvěrou pohlížela nám ve tvář, kojíc se nadějí, že vychová z nás bodré junáky a zdárné dcery.

O té lásky mateřské! Není dojmů posvátnějšího a velebnějšího, který by zastíniti dovedl divy lásky mateřské! A není snad také člověka, který by nedovedl oceniti velikost té lásky. Jen neurvalec a spustlík opovrhne matkou, jež jej zplodila. Syn vděčný umírá se jménem drahé matičky na rtech. — — — — —

Bratři! Slavili jsme významnou slavnost. Co znamená zbudování tak nákladného stánku? Co úsilí, co strádání, co bojů si vyžádalo, nehodlám zde vypisovati. Vždyť skoro každý ví, jak trpce shání se ten groš. Není mým úmyslem, vyličovati význam té slavnosti pro sokolskou jednotu, neboť sami, bratři, jste si toho vědomi, za to ale dovolím si popatříti na velebnou tu udalost z jiné stránky.

Nedívám se na naši tělocvičnu jako na budovu pro kratochvilné zábavy a přál bych si z plna srdce, aby tomu nikdy tak nebylo.

Kdo obeznámen je s pohnutkami, jež přiměly Miroslava Tyrše ku založení Sokola, ten ví, že účel ten byl svatý, vznešený, povýšený nad veškerou marnivost.

Bylať to láska ku zbědované české vlasti, naší matce. Bylať to svatá povinnost synovská, bylať to nutnost ku zachování vědomí a hrdosti národní.

Sokolstvo odchovati mělo vlasti bodré syny statných těl a svalnatých paží a hlavně zdravé mysli, bodrého a neohroženého ducha.

Co platná silná paže, když úzkostí strnou nervy.

Národ český potřeboval síly duševní, vlast česká potřebovala junů neohrožených, kteří by se nelekali síly ani úkladů nepřátel. Sokolstvo mělo býti baštou národa, mělo býti tvrzí, jež nevzdává se sebe silnějšímu nepříteli. Národ český nepotřeboval siláků, ale obratných, vytrvalých a energických bojovníků. To jest poslání Sokolstva.

Doba pěstního práva pominula, národové vedou teď lidštější boj, boj kulturní, a v tom obstáti má i český národ.

A národ ten, počtem slabý, díky sokolskému učení, zmohutněl duševně a nebyti prokletých štvanic národních v Čechách, byl by se vyšinul v popředí.

Zde ovšem, v této nové naší vlasti, jest poslání Sokola omezeno pouze na poměry místní, zde není pomyslení na to, že bychom třeba těly chrániti mohli naši matičku. Za to ale tím více stoupá do popředí kulturní poslání Sokolstva.

Jednoty sokolské, založené v duchu národním, jsou na prvním místě povolány k tomu, aby udržovaly mezi rodáky vědomí národní, aby tvořily inteligenci, jež byla by vzorem ostatním a jež by sloužila Čechům ku cti i u národů jiných.

My, co živel přistěhovalý, unášení jsme proudem všeamerickým a s ochotou podrobujeme se povinností, jež nám ukládá tato nová vlast, přes to ale v podstatě zůstáváme Čechy.

V žilách našich koluje krev česká a srdce naše bije po česku.

Bytosti naše naplněny jsou nevýslovnou láskou a vděčností k matce, jež nás zrodila. A z lásky k matce té jako skvost nejdraší ochraňujeme dědičný klenot — naši drahou mluvu českou. —

Jen surovec zapře svoji matku a jen zvrhlý člověk zapírá svůj původ český.

Naše dějiny jsou tak významné, že chlubiti se jimi můžeme před každým národem. Ano, my s hrdostí smíme říci, že jsme Češi.

Protož jest mým vřelým přáním, aby tento stánek Sokolstva newyorského zůstal pevnou baštou národní, z níž by se prýštila národní hrdost a sebevědomí. Kéž je stánek tento školou, kéž je chrámem bratrské lásky, kéž je útlukem mus českých ku cti naší a ku cti jména českého vůbec.

A v důvěře, že naděje ty vyplněny budou plnou měrou, volám stánku našemu z hloubi srdce sokolské „Na zdar!“

O tělocviku dospělých s hlediště lékařského.

(L'exercice chez les adultes.)

Napsal Dr. Fernand Lagrange, laurent akademie věd a medicíny, lékař porodní ve Vichy.

(Přeložil Dr. Hovorka.)

(Pokračování.)

Krev dle krásných prací Clauda Bernarda obsahuje i za pravidelného stavu a u všech osob velmi značné množství cukru. Tento cukr z krve přechází v moč, stoupá-li jeho množství tak, že jest ho v krvi více než pravidelně.

Dle Clauda Bernarda máme všichni 1 gram cukru na 1 litr krve. Toto množství se může zdvojnásobit, aniž se vyvine glykosurie, t. j. aniž se v moči objeví cukr. Ale ihned, jakmile jest v 1 litru krve více než 3 gramy cukru, nadbytek dle slov tohoto velikého fyziologa přelévá se přes ledviny a přechází do moči.

Proč jest při úplavici cukrové množství cukru v těle zvětšeno? Tuto otázku řeší učenci velmi rozmanitě. Úplavice cukrová vznikala by dle jedněch nadbytkem vytváření, dle druhých nedostatečným rozkladem cukru.

Tu jsou nutny některé výklady. Všichni uznávají, že cukr v krvi obsažený nepochází pouze z potravy, nýbrž že určitá ústrojí jej vytvářejí ze všech částí. Claude Bernard provedl důkaz, že játra mají schopnost vyráběti cukr. U zdravého člověka obsahuje krev proudící ze střev do jater, t. j. krev, v níž jsou výrobky trávení, méně cukru než krev proudící z jater do srdce. Ostatně Claude Bernard našel v játrech zvláštní látku, glykogen, jenž kvašením se mění v cukr. A proto, že játra obsahují glykogen, mají vlastnost vyráběti cukr. Látka tato, z níž se tvoří ústrojný cukr, glykogen, jímž tkáň jaterní oplývá, jest ještě v jiné tkáni lidského těla, ve tkáni svalové. Svaly obsahují látku stejnou s glykogenem jaterním a způsobitou přetvořovati se v cukr. Leč glykogen ve svalech nezavdává příčinu, jak tomu jest v játrech, k tvoření cukru, poněvadž bývá svalovou prací spalován.

Tu vývin úplavice cukrové stává se temným a počínají různá mínění vědecká. Sval stahuje se, t. j. vykonává práci, spaluje glykogen a výrobek tohoto spalování jest kyselina mléčná. Než glykogen nepřetvořuje se dle Clauda Bernarda přímo v mléčnou kyselinu, nýbrž napřed v přechodový výrobek, kterým jest cukr. Ale tvoření cukru ve svaly jest tak rychlé a přetvoření v ky-

selinu mléčnou tak okamžitě, že lučba dosud nemohla rozbořem dokázati skutečnost tohoto zjevu theoreticky nutného. Nicméně připustili někteří autorové, že jest svalová úplavice cukrová, která jest závislá na glykogenu svalů, jako jiní připouštějí jaterní úplavici cukrovou, závislou na glykogenu jater.

Většina autorů popírá, že úplavice cukrová vzniká nadměrným tvořením cukru, buď si v játrech, buď si ve svalech. Dle nich při úplavici cukrové není zvětšena výroba cukru, nýbrž jeho rozklad, nebo, jest zmenšena spotřeba cukru při výrobě trvale stejné.

A v pravdě, mají-li některá ústrojí tělesná úkol vyráběti a tvořiti cukr, zdá se, že jiným ústrojím připadá zase úloha cukr rozkládati. Zvláště jedno ústrojí, zdá se, že jest určeno k ničení cukru v krvi obsaženého, a tím jest pankreas (mikter, slinice). Je-li výkonnost této žlázy nějak porušena, vídáme často, že vzniká úplavice cukrová. Tato odrůda cukrovky, již dáno jméno pankreatická úplavice cukrová, jest nejtěžší a nejrychleji smrtící z obdůb, jaké na sebe tato nemoc béře.

Ale pankreas není jediným ústrojím, které má vlastnost rozkládati cukr, nýbrž všechny živé tkáně rozkládají určité množství cukru buď tím, že spotřebují jeho prvků k výživě, jak tomu chce profesor Bouchard, nebo tím, že jej spalují, aby si vyrobily teplo pro svou výkonnost potřebné. Tento rozklad cukru živou buňkou jest zjevem pravidelným, jehož skutečnost jest dokázána srovnávacím rozbořem krve tepenné a krve žilné. V krvi žilné, jež byla proudila ve tkáních a jim zanechala látky k jejich opravě a výkonnosti potřebné, jest menší množství cukru než v krvi tepenné, již k výživě nebylo ještě užito. Jest jedině ústrojí, z kterého pramení krev na cukr bohatší, než jest ona krev, která do něho vstoupila, a tím ústrojím jsou játra.

FEUILLETON.

Co nám nastaly ty zlaté časy, člověk by málem zapomněl, jak se pracuje. A nač také pracovat? Práci, tu já od maličkosti nenáviděl, a nejednou zaklel jsem toho, jenž ji vynášel. Od té doby, co jsem se dozvěděl, že náš stříbrný dollar má ceny pouze 53 centy, tu jsem nechal práce a všechny papírové dollary jsem si vyměnil za stříbrné. Pak jsem čekal, bude-li McKinley zvolen, neb mi bylo řečeno, jakmile se to stane, že každý dollar bude poctivý 100centový dollar. A tu to máte: tak jsem vydělal na každém dollaru 47 centů, aniž bych o práci zavadil. Není to chytrý nápad? Nemít těch stříbrníků tak málo, mohl jsem být rázem kapitalistou. A kapitalistou být, to by mně zrovna chutnalo. Mnohdy jsem si tak myslil — již co malý klučina — jak bych se vozil ve skvostných kočárech, pil šampaňské při banketech a jak bych po případě mohl též udělat nějaký ten „spíč“, jako náš Dr. Depew. Zvláště kdybych se tak napil šampaňského, to by o mně celé sloupce ty naše české kapitalistické noviny psaly. V novinách, v těch já se rád blýskám, a to bych si pokládal za větší čest, když by o mně psaly naše české noviny, než býti chicagským aldermanem v naší české Kalifornii.

Zkrátka řečeno, cukr se tvoří v játrech a rozkládá se ve všech ústrojích tělesných.

Ze všech ústrojí nejvíce cukru rozkládají svaly a jejich výkonnost má největší účinek co se týče snížení množství cukru v krvi. Jest sice pravda, že mají za úkol cukr též vyráběti, než za pravidelného stavu jest množství, které vyrábějí, velice malé oproti tomu, které rozkládají. Svalstvo lidského těla představuje jakousi továrnu na cukr, v níž se spotřebuje nejen všecken cukr v ní vyrobený, nýbrž též velké množství cukru jinde vytvořeného.

Svaly jsou tedy pravá ohniska k ničení cukru, buď že ničí jej ve stavu glykogenu neb že ho zužitkují již co takového. A dle pozorování Clauda Bernarda, k němuž třeba vždy se vraceti, jakmile se mluví o úplavici cukrové, jest rozklad cukru ve svalu tím větší, čím více práce tento provozuje.

Úkol cvičení při úplavici cukrové teď lehce se pochopí. Ať jest jakýkoliv původ cukru, kterým je nemoc podmíněna, ať si pochází z činnosti příliš velké při tvorbě jeho játry, neb z rozkladu velice váhavého živými tkáněmi, jest jisto, že prací svalů, či jinými slovy, tělesným cvičením se výživa udržuje v rovnováze tím, že určité množství cukru se jim z krve odstraňuje.

Snaží-li se lékař zmenšiti množství cukru močí vylučovaného a má-li jeho léčení dobrý výsledek, jest to tím, že cukr v moči obsažený není nic jiného než přebytkem cukru v krvi rozpuštěného. A dle všech autorů nadbytek cukru v krvi tvoří pravou otravu. Cukr tu působí jako nějaký jed a zhoršuje skladbu všech štáv tělesných. Zhoubná působnost nadbytečného cukru na živé tkáně není ještě dosud dostatečně vysvětlena, než to jest jisto, že se prozrazuje jakousi ostrostí krve, která přivodí náklonnost k hnisání, vyrážkám, vředům, sněti, onemocnění dásní atd.

Dokud jsem takto chudý a vidím ty veškery naše české kapitalisty, tu mně veškera chuť a naděje do práce přestává. Ne snad, abych jim té blaženosti záviděl, — to mne ani ve snu nenapadne, — ale takto si mnohdy myslím, kdybych tak mohl být též českým kapitalistou. Jaká by to byla pro mne radost! O volbách bych vyslal „českému obecenstvu“ nějaké to „vysvětlení o peněžní otázce“, kterému bych třeba sám nerozuměl; však to by neškodilo. Můj podpis by postačil, jelikož jsem český kapitalista a „businessman“. V novinách by to otiskli zadarmo (?) zrovna vedle krvavého románu, který lid nejvíce čte; a to byste čubrněli, jaký účinek by to mělo na lid! Toť se rozumí, to by vše byla svatá pravda, a jinak to nemůže ani být, — poněvadž — „víte, tudle to máte v novinách!“ — Není to chytrý nápad?

Následkem mého svolání zvolili bychom si do kongresu poslance, kteří by mně přihlasovali nějaký knížecí titul na způsob „Herr von Pullman z Dibelků, baron ze Čikáka“; a to byste Vy čeští poddaní na mne mrkali! A což Vy prostí Sokolové! To byste mně nesměli říkat „Poslouchej, Vašku,“ ale museli byste mne oslovit po pansku, na způsob „Jejich nejurozenější“ atd. Ty sokolské zábavy byly by pak pro mne moc sprosté a obyčejné. Vyhledával bych si společnost bohatou, v he-

Konečně jest známo, že v těžkých případech může se vyvinouti též jakési kvasení cukru, čímž vznikají některé otravné výrobky, jako na př. aceton a těmito výrobkům přičítá se většina bouřlivých příznaků pozorovaných u některých nemocných co diabetické koma.

Nemožno zde leč dotknouti se těchto předmětů, které lékaře nutí, by je probádal. Tu pouze poukážeme na důležitost pomoci, jakou může diabetikovi svalová práce poskytnouti. Cvičení zmenšuje množství cukru moči vylučovaného tím, že zmenšuje množství cukru v krvi obsaženého spalováním. Naproti tomu nedostatek cvičení šetří cukr v krvi a dovoluje mu se nahromaditi. Děje se to týmže pochodem, jakým šetří nedostatečné cvičení tkáň tukovou a dovoluje jí se nahromaditi v těle, až se vyvine otylost. Otylost a úplavice cukrová mají ostatně často společný původ a jsou při některých nemocech často sdružené. Též dna jest s úplavicí cukrovou v blízkém příbuzenství jako všechny nemoci, které jsme uvedli v první části této knihy a které vznikají z neúplného spalování životního, jehož upravovatelem jest cvičení.

Úplavice cukrová jest často projevem náklonnosti k zánětům kloubním a tu cvičení šíří svůj vliv zdravotní na celé tělo tím, že upravuje výživu.

Zkrátka, ať jest o úplavici cukrové theorie jakákoli, musíme prospěšnost cvičení připustiti již vzhledem k fyziologickým zákonům svalové práce. Ale prospěšnost tohoto léčení jest především nápadná pozorováním skutečných případů. Diabetik, u něhož nižádný lék nemohl způsobiti zmenšení množství cukru vylučovaného, pozoruje najednou, že toto množství klesá o polovinu neb tři čtvrtiny namáhavou chůzí.

Tento zjev přihází se často ve Vichy. Nemocní, u nichž stupeň cukru zůstával stálým, ač pili mineralní

vody, dosáhnou náhlého zlepšení, rozhodnou-li se připojiti k léčbě mineralními vodami namáhavá cvičení, na př. šerm, veslování, jízdu na byciklu. Zaznamenali jsme pozorování u jednoho diabetika, u něhož cukr za osm dní klesl z 48 gr. na 3 gr. cvičením veslařským, jež provozoval jednu hodinu každého dne. Jiný na konci lázeňského období ve Vichy shledal, že cukr, který až dosud měl v moči ve velkém množství, zmizel hned po vycházce do Clermontu a vystoupení odtud pěšky na Puy de Dome.

V jaké míře a v jaké době má diabetik užívati cvičení? Vždy, bude-li to možno, musí dávat přednost cvičením na volném vzduchu. Vzduch volný, nadbytkem kyslíku ozonovaný, jest mocným pomocníkem cvičení, neboť, jak jsme již řekli, životní spalování bez kyslíku nemůže býti úplné. Obdoba cvičení jest méně důležitá než jeho míra. Jest nutno, by diabetik konal mnoho práce a hlavně diabetik otlý.

Někteří lékaři obávají se u diabetiků následků svalové práce, opírajíce se o fyziologická pozorování, jichž nepravost chceme zde náležitě prokázati. Oni říkají, že v některých případech moč diabetika neobsahuje pouze nadbytek cukru, nýbrž též nadbytek močovin. A v těch případech cvičení bylo by nebezpečno, ježto se jím vylučování močovin rozmnožuje. Tu již předem odpovídáme, že u většiny diabetiků jest množství močovin nápadně zmenšeno. Mnozí nevyklučují močovin více než 10—12 gr. místo obvyklých 30—40 gr.

Než i v případech, kde se jedná o azoturii, t. j. o zvýšené vylučování močovin, nemůže býti cvičení zakázáno z té příčiny, že svalová práce nezvyšuje vylučování močovin.

(Pokračování.)

dvábí oděnou, pohlížející skrz jedno skleněné oko, tak aby neviděla moji sprostotu. Vůbec, ty sokolské spolky by se mně brzo přejedly, poněvadž věří v socialism. Socialismus nesmí panovat, abychom udrželi kasty a panstvo. Bylo by to také správné, aby lečjaký prostý dělník chtěl mít přiměřeně tolik bohatství, jako já? Vždyť jest to holý nesmysl. Panstvo musíme mít a milionáře také, sic by ten ubohý dělník neměl co dělat. Není to chytrý nápad? A proč vůbec chtěl by každý ten chudý dělník být boháčem, jako já? Což neví, že každý chudý přijde do nebe? Snad by nechtěl ten žebrák jít také do horoucího pekla? Mně už by to bylo vše stejné, za živa mít nebe a po smrti peklo; když to tam vydrží velební páni a reverendi, já už bych to tam také nějak vydržel.

Kdo vynašel tenhle socialismus, ten také nemusel žít. Nač pak učít lid o něčem, co by mohlo jemu škodit? To jest nesmysl. Dát lidem hodně peněz do rukou, to je druhý nesmysl. Potom by lid mohl zakoupit naše veřejné úředníky a zákonodárce a utvořit si zákony pro sebe; a to je třetí nesmysl.

Což by se potom stalo s námi lidumily? Neměli by lidé na tom dosti, když bych jim postavil památné kostely, knihovny, university a dalekohledy? Což pak by více chtěli? Veškeru příležitost by měli se poučit v mé

universitě, do které bych povolal nejdražší profesory, kteří umí si dělit vlasy ve středu hlavy a na „english“ se přetvařovat a nade vše umí dobře učít naše jedenácté přikázání, které zní: „Dělníku, miluj svého pána, On sytí tvou rodinu zlatými dollary.“ — Až by dělníka omrzela trocha práce, pak by se mohl jít podívat skrz ten dalekohled, který by musel být největší na světě, tak abychom mohli dozajista vidět, zdali na Marsu neb měsíci peče kuchta husu pomocí Standard oil neb elektrickou. Nebyla by to výhoda pro dělníka?

Dejte mně svatý pokoj se socialismem! Ty socialisty všechny oběsit! Kdyby jich nebylo, tak by žádný nevěděl o socialismu. Není to chytrý nápad? Pořádě hučí do dělníka, aby se učil a myslil, aby se stal skutečně samostatným a svobodným, jako by ten dělník měl toho času nazbyt, aby pořádkem mohl ležet ve knihách a svoji mysl namáhat. Aneb to může být, by táta osmi dětí mohl stát se svobodným? Což by potom naše emancipované ženy dělaly? Holá nemožnost! Vždyť já bych dobře věděl, co dělník potřebuje, já bych se o něj sám postaral.

Škoda, že jsem těch 53centových dollarů neměl více!

O působení tělocviku na tělo lidské.

Úvaha Dra. Preiningra.

(Dokončení z č. 9. t. r.)

Vedle toho ale jest nutná výživa pro udržení jistého stupně tepla (za pravidelného stavu 37 stupňů Celsia) a teplo se vyvinuje i spotřebuje práci.

Proto jest nutno, aby každý člověk aspoň trochu pracoval. Práci podporuje se výživa: neboť má-li se tato správně konati, musí býti trávení dobré. Trávením totiž rozumíme přeměnu potravin v takové látky, jež by mohly se státi náhradou opotřebovaných buněk. A zkušenostmi i pokusy (o nichž se tuto nemohu široce zmiňovati) dokázáno, že práce podporuje trávení, jež se děje dokonaleji a pro tělo naše i přiměřeněji a účelněji.

Pravil jsem již, že každý člověk pracuje aspoň poněkud: práci nejmenší jest chůze, psaní, pohyb rukou, čtení a pod. Ale všechna tato práce jest jednostranná, poněvadž se při ní jen jistá skupina svalů cvičí. Tuto jednostrannost můžeme si na příkladech objasniti. Tak na př. dělník vyvíčí paže své ve zdvihání břemen těžkých — ale dejte jen mu do ruky péro, aby se podepsal: jak těžkým mu to připadá! A naopak zručný písař nezdvihne snad ani desítikilové závaží! Stejně jeví se jednostrannost různými sporty a sportovními hrami.

Pouze to lze schvalovati, cvičíme-li tělo své všemi směry — s o u s t a v n ě tak, aby se jeden ústroj nezanedbával na úkor druhého! A soustavná cvičení tělesná zoveme **t ě l o c v i k e m**. Nemám tu tedy na mysli pouze ona cvičení, která lze provozovati v uzavřené místnosti (ač nám jinak zcela postačí) — nýbrž všechny ony výkony, kterými se skutečně tělo cvičí, jako jsou v mládí různé hry, pak na př. veslování, plavání, jízda na velocipedu a p. Ovšem musí se vše dít na jistém základu, totiž míti jistý účel a vykonávati se methodicky. Teprve tím stávají se cvičení **t ě l e s n á t ě l o c v i k e m**!

Celkový význam jeho jsme si již vlastně tím, co jsme shora pověděli, vysvětlili. Jeť podkladem každého cviku tělesného pohyb, a pohyb jest práce: tudíž tělocvik značí nám jistou, soustavně prováděnou práci. A poněvadž každá práce působí příznivě na výživu našeho těla — mají účinek takový tím spíše výkony, které se řídí určitými pravidly.

Proběheme si pak vliv tělocviku na jednotlivé součásti těla, pokud čas vyměřený stačí; nejdeť nám tu o podrobné jeho vylíčení, nýbrž spíše o úhrnečný důkaz, že tělocvik jest našemu tělu prospěšný.

A tu počneme hned od narození, od nejtěplejšího mládí. Snad se někomu zdáti bude divné, mluví-li se o tělocviku kojence. A přece i tento cítí, že má si své tělo cvičiti. Což jiného jest, když dítě v peřině nerozumně sešněrované namáhá se vyprostíti ruce i nohy z vězení, když snaží se ručkama svými zachytiti se předmětu pro něho nepoměrně těžkého, když zkouší postaviti se na vlastní nožičky? A tato touha neuvědomělá po zesílení těla jeví se i hraním, skotačením, vylézáním na židle a jinými prostocviky, které mnohdy nahánějí rodičům notného strachu.

Dítě, které již dobře chodí, má býti zvykáno na tělocvik, aby vyrovnávaly se škodlivé vlivy, které v té době počínají na dítě doháněti. V době růstu jest výživa nejen nutná k udržení zdraví a k nahrazení opotřebovaných buněk, nýbrž jí se dodává tělu staviva. Vždyť hlavní známkou celé doby dětské až do let 20tých jest **r ů s t**.

Tělo se zvětšuje, roste. To jest pak podmíněno růstem kostí. Kost jest pevnou oporou těla a proto jest nezbytno, aby kostra se dobře vyvinula a rovně, silně vyrostla. Bohužel však jednak nepozorností, jednak nemocemi zavíná se křivý růst kostry, jež pak činí člověka mrzákem.

A tu mírný tělocvik, hlavně na př. cvičení činkami a na hrazdě působí dobře na výživu kostí i na jejich rovný růst. Ovšem dítě do 6. roku jsouc volné, pohybuje se dosti a tím již vyrovnává hrozící zakřiveniny. Ale jakmile dítě vstoupí do školy, rázem se jeho volný život mění aspoň na několik hodin v uzavřený a to nejen ve škole, nýbrž i doma, kdy musí se učit. A v prvé řadě jest škodlivým nepřiměřené sezení při psaní, čtení, ručních pracích a pod. Nemohu se tu šířiti o věci té — ale přece jen vytknouti musím, že děti školní trpívají velmi často **b o ě i t o s t í p á t e ř e**. Roz-

umíme tím zakřivení páteře v levo a v pravo; hlavně trpívají jí dívky a mimo sezení u nich působí i nevhodný oblek.

Popřeje-li se dítě pohovy a cvičí-li tilko své soustavně, vyrovnává se zakřivení, mizí škodlivý vliv hořejší zmíněný a mimo to podporuje se výživa, čímž i kosti silí a méně podajnými se stávají. A to jest jeden z nejdůležitějších účinků tělocviku školního. Proto dnes není v kruzích odborných nižádného odporu, aby tělocvik se všeobecně zavedl do škol; ale širší obecnost nerozumí jeho významu a mnozí rodiče žádají zbytečně o sprostění jich dětí cvičení těch, jak z vlastní zkušenosti vím.

Vedle tohoto vlivu cvičení tělesných na celou kostru, vytknout musíme vliv jich na jednu část její, totiž na **h r u d n í k**. Zoveme tak onu část, tvořenou 12 hrudními obratly, 12 páry žebry a kosti prsní (hrudní) v předu. V něm uloženy jsou dva nadmíru důležité ústroje: plíce a srdce.

Plícemi dýcháme, přivádíme do plíc vzduch vnější, v němž je pro tělo nezbytný kyslík a odvádíme vzduch kyselinou uhlíčitou a jinými produkty znečištěný. Plícím musí dostati se dosti vzduchu (rozumí se čistého) a proto musí plíce dobře dýchat. Čím pak prostannější jest hrudník, tím volněji mohou plíce se šířiti a tím lépe se dýchá. A proto právem pěkud „klenutá hruď“ pokládá se za známku zdraví kypícího.

A co jest momentů, které hruď děcka i dospělého člověka zúžují: nepřiměřené sezení, ohýbání těla při psaní a čtení, různý nevhodný oblek, nemužná chůze (s rameny vpadlými, ohnutými zády) a mnoho jiného. To vše musí jednak poučení odstraňovati, jednak tělocvik napravovati.

Hrudník dobře vyvinutý jest i ochranou plíc proti různým chorobám a to tím více padá na váhu u lidí, kteří pracují v atmosféře dusné, prachem a jinými škodlivinami naplněné. A proto — byť se hrudník v dospělosti nešířil — může se tělocvikem přiměřeným udržovati v příznivém pro plíce stavu. Čím lépe tyto dýchají, tím lepší jest výživa; vždyť bez pevné potravy vydrží se mnoho dnů, bez vzduchu, této tekuté potravy, ani ne několik minut!

Než dobrý stav plíc má vliv i na srdce, orgán, který krev do těla rozvádí, jak jsme hořejší ukázali, vykonává značnou práci. Má-li však jí dostati, musí býti jeho svalstvo silné; a právě nejvíce trpívá, jsou-li plíce špatné, děje-li se dýchání nedostatečné. Krev ze srdce totiž jde do plíc a okysličivší se zpět do srdce, odkud rozvádí se do těla. Děje-li se dýchání špatně, musí srdce přemáhati větší odpor a slabne; to pozorujeme na př. při rozedmě plíc. Slábnutí srdce pak má za následek špatný oběh krve, což známo jest jako nemilý příznak vad srdečních. Mimo to v úzkém hrudníku stlačují se plíce i srdce a ruší se neb aspoň stěžují jich výkony, pro nás tak důležité!

Než tělocvikem se ještě jinak na krev působí a sice výživou. Řekli jsme, že práce podporuje trávení: potrava se v žaludku rozkládá a mění v jisté látky, které pak miznicemi dostávají se do krve a touto do všech částek těla. Jest tedy krev hlavní výživnou látkou těla a proto čím lépe děje se výživa tím jest krev — řekl bych prostonárodně — „čistší“. A toť tedy opět jeden bod pro soustavný tělocvik!

My vidíme přímo tento účinek tělocviku a sice na **s v a l s t v u** (v obyčejné mluvě na „masu“). Svaly jsou orgánem pohybu; proto ovšem na nich nejlépe se jeví vliv cvičení. A proto u lidí, tělo své cvičících, u Sokolů, obdivujeme právem jejich svaly, jako z kovu ulité, jejich lepší tvary!

Mnohý ovšem domnívá se, že hlavním úkolem sokolování jest dosíci pevných svalů a proto odmítá cvičení, že prý nepotřebuje jejich, nechce se dáti ukazovati ani ve Variété se produkovati. To je zcela chybný názor: silné svalstvo jest výsledek účinku tělocvikem docíleného, totiž zlepšené výživy, dokonalého trávení. Svalstvo jest nám pouze měřítkem, zda tělocvik jest u toho kterého člověka účinným.

Shrňeme-li vše, co jsme zcela stručně uvedli, vyzní náš úsudek v ten smysl: že **t ě l o c v i k** je jedním z **n e j d ů l e ž i t ě j š í c h p r o s t ř e d k ů k u d r ž e n í z d r a v í**, poněvadž působí přímo a to příznivě na výživu látek, na výživu těla našeho.

Ale vedle tohoto přímého vlivu jest tu i vliv jeho **n e p ř í m ý**: neboť jím se tělo tuží a může lépe vzdorovati onemocnění. Vždyť jest známo, že lidé slabí snadněji onemocní než lidé silní a proto i

vidíme, že rozmařili, zlenošili trpí všelijakými chorobami, o nichž se lidu pracovnému ani nezdá. Jeť tedy tělocvik i pomůckou hygieny, oné nauky, která snaží se počet nemocí co nejvíce možná omeziti, zmenšiti tím, že odstraňuje příčiny jich. A poněvadž jednou z příčin častých jest tělo slabé, nutno tělocvik, jimž člověk sílí, pokládati za cenný hygienický prostředek.

Posud mluvili jsme pouze o těle, ale musíme si všimnouti i ducha. Dobře praví staré přísloví: mens sana in corpore sano (zdravá mysl v zdravém těle)! Jsou sice jednotlivci, kteří i při churavém těle udrží si ducha svěžího, jarého — než to jsou výminky; spíše nalezneme, že se zdravým tělem poji se svěží duch v ladný celek. To ostatně jest přirozené: mozek, čivy a čidla jsou ústroje, které se činností opotřebují a potřebují i výživy. A lepší-li tělocvik výživu, zlepšuje tak i stav orgánů našeho ducha.

Že cvičení tělesná jsou prospěšná, nasvědčuje i použití jistých metod, tělocviků podobných, na př. celá t. zv. mechanoterapie, za účely léčebnými. Ovšem bylo by omylem domnívati se, že tělocvik vrací zdraví ztracené a že jim se z každého stane nějaký laňžezezo. Ba mnohdy naopak může se tělocvikem nerozumným slabé zdraví porušiti. Proto než cvičiti počne ten, kdo cítí se slabým a churavým, nechť dá se vyšetřiti lékařem.

Tělocvikem tedy snažíme se své tělo otužiti, silným učiniti. A byť dnes v zápolení národů nerozhodovala hrubá síla tělesná, jest přece nutno, aby národ náš byl silný, zdravý. Ale má-li celý národ býti duchem i tělem silný, musí každý jednatelce býti zdravým, silným. A tu ovšem jedním z hlavních prostředků jest tělocvik, jehož účelem i úkolem je vychovati národu našemu hojně statných jednotlivců. Končím tu slovy Nerudovými, jim samým snad jinak míněnými:

..... jen každý hled
k vlastnímu dobře jádru:
bude-li každý z nás z křemene,
je celý národ z kvádrů!

Jak přispívá tělocvik k utvoření mravní povahy?

Tělo a duše stojí k sobě v nejužších vztazích a závislostech, nejen dle nejnovějších spisů výzkumných, nýbrž dle přesvědčení vlastních zkušeností; jsouť odkázány druh na druh pro svůj zdravý a normální vývin. Již z toho vysvitá, že tělocvik není bezvýznamným pro přirozené se vytváření duše, nutno mu přikládati z počátku sice malý, nepřímý, ale proto přece nepodcenitelný na ni vliv. Tož musíme připustiti zcela všeobecně a ochotně, že tělocvik zdravotními účinky na oběh krve, na soustavu svalovou a nervovou, jakož i na tělesné zdraví vůbec zrovna tak působí, jako zvelebují zdravou pružnost lidského ducha. Kromě toho vychovatelé oceňují tělocvik též z toho stanoviska, že obrací se proti škodlivým vlivům, vedoucím k snílkování, že zabraňuje předráždění mozku a tím zároveň zhoňným duševním poruchám.

Zatím tyto a podobné přispěvky k duševnímu vzdělání však jeví se nám více nepřímé a záporné. Nutno však při člověku uvážit, že duch volně panuje nad tělesností, tuto v jejích účelech služebnou, podmíněnou a povolnou čině, a právě to jest důležité k poznání, že tělocvik i přímé a pozitivní vlivy jsou v zápětí. Tělocvik není čistě tělesný a mechanický výkon, jako práce řemeslníka za výlučným účelem se nesoucí, za výživou, nýbrž vychází z předpokladů a závěrů, jež v duši kotví; jest mu každý druh sobectví cizí. Necvičí tělo ducha, duch cvičí tělo, neboť on spojené síly tělesné ve svou službu bere a k nejvypjatějšímu rozvinutí často velmi obtížných výkonů je přivádí. Avšak výkony tyto lze jen do té míry tělocvičnými zvát, dokud jsou výslednicí svobodné a neodvislé vůle, za účelem péče o zdraví tělesné. Mimo vůli přicházejí i jiné duševní mohutnosti v plodnou činnost. Upjatější pozornost, náležité ocenění překážek, pravé uvědomění si prostoru ve všech jeho směrech, rychlé postihnutí vhodného okamžiku, opanování všech jednotlivých údů a veškeré tělesné rovnováhy dochází k účelnému zmohutnění. Tělo jeví se tedy jako hmota, beroucí na se útvar nejsvobodnějších příkazů duše, obrazně řečeno, jako nástroj, do jehož strun duch zasahuje, aby dle své libovůle nejrozličnějším akordům nechal zaznívati. Když tedy tělocvik takovým způsobem úlohu svou plní, když na britkost úsudku, mysle, odhodlanosti a

duchaprítomnosti tak zjevně a platně působí, kdo může říci, vše to uváží, že postrádá tělocvik přímého vlivu na duševní vzdělání jednotlivce? Ano více než to: tělocvik stává se důležitým prostředkem k nejvyššímu vzdělání duševnímu, on stává se jednou z těch závažných složek, jež přispívají k utvoření charakteru člověka. Abychom to pochopili, rozložme si pojem charakteru na jeho základní prvky.

Na utvoření charakteru člověka — myslíme totiž charakter dobrý a mravný — bere podíl jak se b e p o z n á n í tak v ů l e rovnou měrou. Jenom rozumem a svobodnou vůlí obdařená bytost, jako jest duše lidská, jest schopna utváření se charakteru a dosažení svých nejvyšších cílů. Při utváření tom vyžaduje se především mohutnost pozorovací, neboť utváření ono má především přivésti ony cíle k uvědomění duše, cíle, jichž vůle v takové míře domoci se musí, jak daleko právě člověk k mravnímu charakteru má doznáti. Veškeré vypěstění povahy kotví v poznání pravdy. A tu právě základovost a jasnost všech poznatků v prvé řadě podmiňuje pravé s e b e p o z n á n í, jež stává se prvou a nevyhnutelnou potřebou k utvoření člověka, co se tkne jeho mravní povahy. Poznej sebe sám, snaž se vždy po hlubokém a pravém poznání své povahy, svého těla a duše, vychování obou hled uvésti v jeden celek, snaž se poznati svůj původ, svou závislost k Bohu, světu a právu, své povinnosti, jež tě zavazují k sobě samu, k Bohu, k bližnímu, vůči rodnině a vlasti, jedním slovem: snaž se bezodbyšně vypěstovati pravé hluboké a všeobsažné sebepoznání — toť jest prvé a hlasité volání, které každý musí slyšeti, chce-li se státi m r a v n ý m člověkem. Jest však na biledni, že tělocvik duši nemůže takové poznání podati, že ho nemůže tak rozšířiti a prohloubiti, k tomu pracují zcela jiné prostředky, zejména základní vyučování, nesoucí se náboženskými a mravními tendencemi.

Přes to přese všecko přispívá tělocvik ve své podstatě k vypěstění mravní povahy. Neboť nejenom právě uvedené poznatky, nýbrž při jejím vypěstění zrovna tak v ů l e působí. Právě vylíčené poznatky seznamují duši s ů č e l y, jichž ve vzájemném vztahu se spřízněným tělem se domáhá, jak dalece má spořádaný, t. j. své důstojnosti a cti své povahy hodný život žiti. V y z n á n í získaného sebepoznání realizované slovem i skutkem činí člověka mravnou bytostí, a jenom tenkrát jmenujeme ho mravním charakterem, když mravnost, t. j. snahu duše jako pravý poznatek v skutečnost uvádí, u jiných rovnocenný skutek radostně uzná, což tvoří pevný podklad jeho žiti, když se v něm mravně sebevědomí k základovým větám ztuhí, když své vůle se zmocní a tím veškeru činnost i závazky si podmaní. Tedy sebevědomí duše, p o v i n o s t i na vůli založené vytvořují bytí charakteru. UVědomění a moc výkonná stejně se tu doplňují; uvědoměle pak zraje člověk jen pozvolna k té výši. Vyvinutá mohutnost ch t ě c í je při tom nevyhnutelnou podmínkou a ta bývá výsledkem neustálého cvičení. Jestliže však pak člověk odolá v mnohých nebezpečnostech a nástrahách pravíme: to jest charakter, dejte přednost jeho vlohám a očekávejte od něho po právu, že si sám sobě, jakož i směru, který jednou nastoupil, nezdolně zůstane věren.

K úplnému rozvinutí tohoto květu lze jen tehdy dospěti, když člověk nabude jisté míry nábožensko-mravního poznání, a to tím, že do hloubky krásy a obsahu pravd vnikne a tuto držbu jako neztratitelné vlastnictví si přisvojí. Jestli že si kdo především tento obsah pravdy aspoň uvědomí, tož může mu tělocvik tak dalece k mravní síle nápomocen býti, pokud pořádek na cvičiště a do spolkového života zavádí, pokud jednotnému rozumovému účelu sloužící spolek ducha svého přijatého člena nad smyslný svět povznáší a pokud ho na zákonné cesty obrací, cesty, jež jsou v jeho životě tak závažné. Připustí tedy každý, že není nepravděpodobno, že cvičenec pod tímto vlivem také k přemýšlení o mravních pravdách, doposud slabě mu jen vtisknutých, přichází. Dobrý příklad, příležitostně nabádání učitelů a spoludruhů, přispějí pak k tomu, že drží se v mezích pravidelného života, aniž by zabíhali do výstřednosti. Tělesné cviky samy sílí jeho vůli takovou měrou, že když ne k výši dokonale mravní povahy, tož přece aspoň k jisté pravidelné zákonnosti života dospívá.

Silněji jeví se vliv tělocviků u takových, jimž mravní obsah nechýbí, kteří jsou však lidé slabé vůle, aby svým povinností za k a ž d é příležitosti zadost učinili. Tělocvikem stoupá jich mo-

hltnost chtějí, tak že jsou životu zachráněni, kdežto by bez jeho vlivu snadno k osudnému pádu mohli dospěti. V mládeži našich vyšších škol vězí často mnoho školácké moudrosti, ale málo silné vůle. Mnozí nedospívají k ničemu dokonalému, poněvadž ke svým vědomostem chtějí a moci nepřipojují. Tělocvik se svým otužováním vůči počasí, hladu, žízni, s pohrdáním s veškerou změkčilostí, nemužností, modním bláznovstvím, rozbujelou leností vyžaduje na zakrnělé vůli zženštilého synáčka, aby tak stoupla, aby se mu též školní práce a hlavně duševní zaměstnání příjemným stalo. Těmito a ještě jinými vlivy tělocvik odstraňuje mnohé balvany s dráhy, vedoucí k utvoření mravního charakteru. Jednotný, ucelený charakter však jest zrovna tak řídký jako dokonalý. Jenom zřídka kdo řídí svůj všecek život se silnou a nikdy vrtkavou vůlí podle mravních základních vět, na nichž lpí pak i v nejhorším postavení s nezvratnou pevností. Nedostatek statečnosti jest jedním úskalím, na kterém se nejedna tak pyšná a útočná loďka ztroskotala — jenom zřídka kdy udrží se na mělčinách slabosti.

Nedostatek pevné vůle činí člověka slabým charakterem. Vůle jest takovou přírodní silou, že jí schopnost k práci roste neuvěřitelným způsobem, jak dosvědčuje život všech velkých mužů. Tělocvičná práce pak jako oblíbená a účelná cvičení vůli a ocelí její sílu. Při každém energickém skutku hromadí se jistá část síly duševní, která při plnění těžších, zejména mravních povinností, může velmi dobře dojít k platnosti. I při tělocviku jest to duch lidský a nikoli tělo, který práci předpisuje a síly tělesné vůli, jako činnosti schopné, podřizuje. Duch nutí tělo býti poslušným vůči rozkazům, které vydává. Jest tedy cvičenec, jenž považuje tělo za dobrovolného vykonavatele duchem mu předepsaných úkolů, zároveň majetníkem jasného a zásadního mravního poznání. A toto mravní poznání, získané námahou v tělocvičně, má proti všem vyskytnuvším se překážkám v životě více a více uplatňovati, aby sám sebe v dokonalejší stále charakter pěstoval. Co tělocvikem duch nad tělem získá, osvědčí se mu jistě v bojích, které musí probojovati za čistotu a konečné uskutečnění svého mravního ideálu.

Dále pozorujeme v životě, že mnohým chybí ne tak ani na síle, jako na schopnosti při jisté jmenovitě neočekávané se přiházející příležitosti k uskutečnění jistého účelu sílu stanoviti; žalují sami na sebe, že nedostatek otevřenosti a duchapřítomnosti mu překážá v pravý čas dobročiniti, že také tyto vady při dosaženém mravním poznání stojí v cestě utvoření mravní povahy, která tak zůstává nedosažena, jest jisto, neboť duchapřítomnost a otevřenost jsou beze vší pochyby největšími přednostmi každého charakteru. Také k získání těchto značných předností vede tělocvik výborně. Povel učitele vyžaduje, aby všecka síla s plnou rozhodností na jediný bod se soustředila. Statní cvičenci neznají bázně; neohlížejí se nesměle na jiného až jak on; důvěřují ve svou sílu, neboť ji mají stokrát vyzkoušenou a vědí s čím mohou počítati. Ne nezávažným jest také to, že cvičenec na cvičišti učí se schopnost a sílu jiného ceniti. Tím vystřihá se závisti, zpupnosti, ješitnosti a přepjatosti, slabosti to, které rovněž energický charakter jen zohyzdují. Učí se cizích cností si vážiti, aniž by ztratil smysl ceniti své síly vlastní.

Pravý tělocvik přispívá též ku krasocitu a uměleckému pudu, a prostřednictvím jich vyvolává řadu cností, bez něhož mravní charakter nemůže dospěti ke své dokonalosti. Jestliže, jak dříve již řečeno, jest též jisto, že tělocvik duchu k utvoření mravní povahy nezbytného poznání zcela dáti nemůže, což jisto jest opět na druhé straně, že tělocvik samotný pro osvojení si onoho mravního poznání není beze všeho určitého významu. Stává vskutku mezi tělocvikem a mravním poznáním, touto první podmínkou k utvoření charakteru, jistý vztah, který aby se správně posoudil, nesmí se na bezvýznamný stlačiti.

Získání opravdového a zásadního sebepoznání nezabraňuje nic tak úsilovněji, jako u každého člověka hluboce vrozená náklonnost k sobectví. Sobec, t. j. člověk, v němž pud ku zlu má nadvládu — a sobecký jest od přírody vlivem mravního rozporu v nás každý člověk — vidí a poznává se nerad takým, jakým skutečně jest. Snaží se každý více nebo méně sám před sebou se skrýti, dáti se na umění přetvářky, farizejství, nepravdy a lži, aby svůj pravý obličej před sebou i jinými zakryl. Nevidíme snad všechny tyto mravní poruchy již velmi předčasně při našich dětech, jak

platí za bernou minci? Nemusí snad býti jedinou a hlavní péčí každého dobrého vychovatele proti nim mezi světenci svými bojovat? Zrovna zde neodřídí také tělocvik své pomoci a tím přestupuje s mravním sebepoznáním lidským do úzkého vztahu.

V tělocviku nebojuje se jmenovitě jenom proti pokryteckému a podlizavému způsobu, který tak mnohý v práci svou zavádí, mladý muž učí se tu nejen při nedostatečném dozoru a bez cizího uznání své povinnosti plniti, nýbrž i oněch v životě tak zhoubných sebeklamů se stříci. Cvičenec upíná zrak svůj na zcela určitý cíl a dosahuje ho jen napnutím všech sil svých, neboť zase jen tak možno mu rozluštití úkoly napřed vytčené. Z tohoto stanoviska nazorán, jest tělocvik výchovou člověka k o p r a v d o v o s t i . Podmiňujeť tělocvik zřeknutí se všeho pokrytectví a sebeklamu; co jest cvičenci vykonati, to stavi si pravdivě před oči; v družstvu musí se každý vydávati takým, jakým skutečně jest. Na dobrou náhodu nebo smělost spoléhati — to dovede velu zřídka, nikdy však jistě k cíli; cvičenci jest něco podobného nemožno při jeho zaměstnání, aby nepoctivým prostředkem nebo někdy podvodem si pomohl; sám na sebe, a jedině na sebe jsa odkázán, musí k vyplnění toho, co má a chce, býti celým mužem.

Ku konci nutno s našeho stanoviska ještě poznamenati, že tělocvik také s v é v o l i krotí. Ona jest rozštěpením charakteru, můžeme ji považovati za jalový, bezobsažný charakter, neboť ona chce ne z rozumových a logických důvodů, nebo z poznáných mravních principů, nýbrž prostě proto, že chce. Vždy jedná dle pravidla: stat pro ratione voluntas. Tělocvikem bývá však vůle k rozumným účelům svedena. Z něm. přel. K. Hk.

Památný den T. J. Sokol v New Yorku.

O slavném otevření nové tělocvičny newyorské T. J. S. psaly „Ned. N. Y. L.“ ze dne 22. list.:

„V pátek již z večera hlásaly nesčetné prapory, vyvěšené příznivci Sokola v české čtvrti, že blíží se velebný okamžik a tu a tam zastihli jsme skupinu hovořících a úkradkem zvěděli jsme, že každý s napjetím těší se na slavnost večerní.

Od sedmé hodiny pak kupily se nesčetné davy před místností pana Štastného na Ave A, kde dříve usazena byla T. J. Sokol.

Každou minutou rostly zástupy. Stále a stále přicházely nové spolky. Všude pozorovati bylo radostný zápal, zradlíci se ve tvářích účastníků.

Když pak jednotou sokolskou zakoupené lampiony rozdány byly mezi přítomné, počal se seřadovati obrovský průvod, který za zvuků dvou kapel dal se konečně na pochod, zatočiv se do 71. ulice, kde hrdě vypíná se stánek Sokolstva newyorského. Bylo to moře světél, jež pohybovalo se ulicemi v české čtvrti. Byla to nekonečná řada horlivých národovců, kteří hrdě si vykračovali ulicemi, vědomi jsouce důstojnosti tohoto společného vystoupení.

Chodníky přeplněny byly obecenstvem, jež jásavě vítalo vlnící se dav.

Jak vesele vlály ty prapory spolkové, jak hrdě vykračoval si každý! Tak asi vykračovaly si Žižkovy voje, když táhly v zápas s německými křížáky!

Průvod prošel skoro všechny ulice v české čtvrti, načež celá obrovská massa odebrala se do nové Sokolovny, jež v moři světél vyjímala se jako nádherný chrám.

Spolek za spolkem vcházel do vkusně vyzdobeného sálu, řada sestupovala se za řadu v rozsáhlém sále a když vešli poslední, byl sál nadobro vyplněn. Celý ten obrovský průvod, jenž vlnil se ulicemi, vešel se do sálu. V tom okamžiku nacházelo se v této budově daleko přes 3.000 osob.

Mimo nesčetné obecenstvo byly zde shromážděny následující spolky:

Dvůr Tábor, sbor Děvín, sbor Lada, spolek Bořivoj, řád New York, Jan Žižka lože, sbor Vladyka, Deery Posl. Táboritů, sestry Boh. Rebecca st. lože, sestry řádu Čechie, Jan Hus lože, řád Táboritky, spolek čes. řezníků a uzenářů, spolek Bl. Anežky, spolek Ladislava, spolek Libuše, spolek Záboj, řád Jeroným, Kozlanská Beseda, velkovýbor J. Č. D., sbor Vltava, Bohemia lože č. 111, řád Jan Hus, Slovanská Vzájemnost, sbor Budoucnost, řád Ctiboj z Dolan, řád Purkyně, zástupci Čes. Dob. a Vzděl. Společnosti,

Nár. Jednota, spolek Vlastimila, spolek Plasy, Čes. slov. nem. pod. spolek, řád Vratislava, řád J. A. Komenský, spolek sv. Václava, spolek Lada, Řeznicko-uzen. unie, Česko-američtí střelci Svornost, I. střelecký sbor, Čeští Bratři, První čes. veslařský klub, Svornost Katolická, Praha lože, Dvůr Jan Neruda.

Slováci zastoupení byli damským odborem „Živena“ a Slovenským Sokolem.

Rozumí se samo sebou, že i vůkolní sokolské jednoty dostavily se v počtu co nejčetnějším.

Když byl vešel poslední spolek, seřadily se spolkové prapory před nádherným jevištěm, kde objevil se starosta T. J. Sokol, Josef Kadlec, aby přítomné uvítal. Řečník uvítav vřelými slovy všechny přítomné, jménem jednoty vyslovil dík veškerému českému obecnstvu za osvědčenou ochotu a prokázanou podporu, načež nehledanými slovy poděkoval členkyním Tělocvič. sboru dívek a paní, jež valně přispěly k ukončení velebného podniku, zaslouživše si v pravém slova smyslu jména „sester sokolských.“ Když ukončil, zahřmělo sálem bouřlivé „Na zdar!“

Po té předstoupila paní Veselá, starostka Těl. sboru dívek a paní. Vzletnými slovy vzpomínala nehledaného přátelství mezi Tělocvičnou Jednotou Sokol a mezi Tělocvičným sborem dívek a paní, načež dojemnými slovy odevzdala oponu a jeviště, krásný to dárek sester Sokolek, v ochranu Jednoty sokolské. Bouřlivý potlesk a volání „Na zdar!“ následovalo.

Nyní ujal se slova pan L. C. Frank, který jménem sokolské Jednoty srdečně poděkoval za důstojný dárek, podotknuv mezi jiným, že „sestry Sokolky“ pod střechou sokolskou naleznou vždy nejpříjemnější přijetí. Upřímná slova pana Franka odměněna byla novou bouří potlesku. Na to přednesla paní Hamplová vzletný proslav. Milá řeč a krásný obsah její učinily hluboký dojem. Když ukončila, rozlehl se bouřlivý potlesk.

(Opona a jeviště jsou skutečně uměleckou prací, jež p. Záběhlickému slouží ku cti. Umělecká svědomitost, důkladné pojetí a znázornění sokolské myšlenky, zobrazení na oponě, podrobné vypracování kulis až do nejmenších odstínů působí mocně na pozorovatele. Na oponě samotné hrdě vypíná se majestátní Vyšehrad a nad ním v obláčených výšinách vznáší se sokol, nesoucí ve spárech těžké břemeno a pohlízející hrdě k nadhvězdným výšinám. Zobrazení sokolské myšlenky jest úplně zdařilé.)

Podotknouti dlužno, že paní Veselá i paní Hamplová odměněny byly krásnými kyticemi.

Po té vystoupil pan Reindl, který přednesl slavnostní řeč českou. Vzletnými slovy zmínil se o významu slavnostního okamžiku, jakož i o významu Sokola v Americe zvlášť. Řeč jeho odměněna byla pravou bouří potlesku.

Na to následovala slavnostní řeč anglická, kterou přednesl oblíbený právník český a na slovo vzatý řečník, pan Tomáš Čapek. Řečník zmínil se o tuhém boji, jež prodělali musel národ český, nežli dospěl na nynější stanovisko.

Probral částečně literární počátky křesitelů českého národa, načež porovnával nynější rozvoj českého národa s nepatrnými počátky před 50 lety. Pathetický přednes řečníkův působil mocně na posluchače. Když ukončil, následoval dlouhotrvající bouřlivý potlesk.

Po té předstoupil čtyřčlenný výbor dam, který jménem žen Sokolů a příznivkyň Sokola, odevzdával jednotě „damský parlor“. Jménem tohoto damského sdružení, jež na svoji pěst postaralo se o nábytek a dekoraci damského parloru, promluvila paní Coufalová. Řeč její odměněna bouřlivým potleskem. Pan Frank slovy nehledanými poděkoval za krásný dárek, načež celý výbor podělil krásnými kyticemi, jež obdržely pí. Coufalová, pí. Veselá, pí. Goldschmidtová a paní Medřická.

Po té předstoupily předsedkyně damských spolků, aby s krátkými proslovky odevzdaly dárky k rukoum pana Franka, jež vždy přiměřeně poděkoval jménem T. J. Sokol.

A sice odevzdány byly následující dárky :

Řád Vratislava č. 2 ČSPDS	5
Velkovýbor JČD	5
Řád Columbia č. 3 ČSPDS	5
Bohemia Rebeka lože č. 60 IOOF	5
Řád Čechie č. 4 ČSPDS	5
Řád Táboritky č. 1 ČSPDS	10

Sbor Budoucnost č. 72 JČD	5
Vlastimila č. 3 JDV	10
Sp. Libuše č. 1 JDV	10
Sbor Děvín č. 11 JČD	10
Sbor Slavie č. 55 JČD	10
P. Jos. Feldman	10
Spolek čes. mistrů fezn. a uzen.	5
Praha lože č. 436 IOOF	10
Jan Hus lože č. 423 IOOF	10

Odevzdáním dáreků ukončen byl slavnostní program, načež následovala volná zábava při čarovné hudbě klubu Lýra pod řízením p. Červy, jež potrvála dlouho přes půlnoc.

Hezkou památku na položení základního kamene daroval p. J. Saunder, foreman stavitele p. Hoppera. V pěkném rámci upevněny jsou stužkami v národních barvách kladivo a lžice, jichž použito bylo při položení základního kamene, s následujícími věnováním v řeči anglické :

„Tohoto kladiva a lžice použito bylo při kladení základního kamene této budovy dne 12. července 1896. — Věnováno Tělocvičné Jednotě Sokol na památku od

L. Saundera.“

Není možno v úzký rámeček referátu stěsnati vše, co zaslouží si skutečné vzpomínky. Toliko to dlužno podotknouti, že české obecnstvo skvěle dokázalo, jak váží si svého Sokolstva, jak oceniti dovede jeho snahu, jeho význam a účinnou práci na poli národním. T. J. Sokol ve vděčné paměti zachová si nezapomenutelnou upomínku na den 20. listopadu roku 1896.

Nyní bylo by vhodné, zmíniti se o budově samotné. Na podrobnosti nestačí nám místo a myslíme, když poopravíme výrok páně Reindlův, který řekl „vystavěli jsme si útulnou kapličku“ a řekneme, že Sokol vystavěl si „nádherný chrám“, stánek síly a bratrské lásky.

Ku slavnosti došly následující telegramy :

1) Z P a t e r s o n u , N. J. — Mnoho zdaru vašemu sokolskému domovu.

Sokol Josef Nykodým.

2) Z W e s t f i e l d , M a s s . — „Na zdar“ volá vám Těl. Jed. Sokol Westfield ku zdárnému dílu vašemu. Sokolské „Na zdar!“

Fr. Náhlovský, taj.

Dnes o 2. hodině odpolední uspořádáno bude v nové Sokolovně veřejné cvičení a koncert. Není pochyby, že rozsáhlé místnosti nové Sokolovny naplněny budou do posledního místa.

Zitřkem ukončena bude perioda slavností divadelním představením, jež uspořádá v nové Sokolovně Těl. Jednota Sokol Fugner z Dutch Kills. Rozumí se samo sebou, že i tato „přespolní divadelní společnost“ vyvolá všeobecný zájem a že sejde se co nejčetněji české obecnstvo na ukončení slavností sokolských.

Končíme s upřímným přáním, aby nová Sokolovna sloužila vždy nejen ku cti Sokola, ale ku cti Čechů newyorských.“

Řeč Fr. Zborníka,

náčelníka T. S. Sokol, pronesená při veřejném cvičení dne 22. listopadu 1896.

Velečtění přátelé a drazí bratři! — Dnes způsobem slavnostním zahajujeme činnost v budově této. Zahajujeme ji cvičením veřejným. Čím nám má býti cvičení veřejné? Onoť býti má ukázkou eviku, jímž po celý rok tělo své jsme tužili, šlechtili a zdraví své pevnili.

Má býti pobídkou těm, již mimo řady naše stojí, aby šli a s námi se tužili, aby ze zřídla, jež cvičení tělesná skýtají, společně s námi těžili. Má býti pobídkou nám, abychom vytrvali a na další práci se posilili. Nemá nám býti pouhou kratochvílí. Nemá býti divadlem a nemá býti pořádáno za tím účelem, aby se toliko schopnost několika na odív stavěla. Onoť musí býti ukázkou tělocviků čistě vychovávacích, jinak ztratilo by veškerého významu pro lid náš i pro národ celý. Onoť má býti i měřítkem pokroku našeho.

Od dnešního dne počnou se dějiny jednoty naší psát pod jinou kapitolou. A tu, podívejme se zběžně a zkrátka do minulosti, co jednota naše vykonala, jak pokročila a co toho byla příčina. Popatřme především k našim pěstům, zda-li oni pokročili, a tu

především dlužno vyměřiti si dobu asi osmi let, kdy společně se sborem Lukes cvičili, až na dobu, kdy poprvé nám zpívali perlu českých zpěvoher „Prodanou nevěstu“ a poznáme, že pokročili.

A naši ochotníci nezůstali v ničem pozadu. Počátek jejich nebyl nijak zajištěn a z existence nejisté vyšvinuli se tak daleko, že tlumočili nám práce nejlepších našich spisovatelů. A tak oba tyto odbory, pokračující, přispívali značně k osvětlení ducha a oživovaly společenský život náš.

A i v oboru duševního vzdělání se učinila jednota naše značný krok ku předu. Toho zřejmým důkazem jsou přednášky veřejné, loni pořádané. Avšak nebyl pokrok ten náhlý, nebylo to bez příprav a nebylo to bez pokusů dříve činěných. Bylo to as tak, jako když ptáče poprvé opustí hnízdo své, vyhoupane se na pokraj jeho a zkusí sílu křidel svých, zdali dosti silna jsou, aby unesla je na pouť života. A to ptáče opustilo hnízdo své... a my přejeme přednáškám našim zdaru nejlepšího.

A nyní popatřme na činnost tělocvičnou. Před devětadvaceti lety, dle slov prvního cvičitele jednoty naší, počalo cvičit bratrů 6. Prvé nářadí, jež ku skoku do výšky potřebné jest, sami sobě ochotně pořídili. Cvičilo se! Skákalo se, pilnost byla veliká, nikdo nescházel; pozvolna počalo přibývat členů, pořizováno potřebné nářadí, zakládány byly školy tělocvičné, zdokonalovalo se cvičitelstvo: a dnes tak daleko jsme pokročili, že neschází nám nic, co k řádnému řízení a vedení cvičení tělesných potřebujeme. Neschází nám ani budova vlastní, již jsme bezpříkladnou obětavostí a ochotností bratrů a krajanů sobě postavili a kterou též zaplatíme. Pozorujeme-li blže život jednoty naší a jiných jednot sokolských, tu shledáme, že podstatnou podmínkou života jejich jest obětavost a ochotnost členstva i všeho lidu našeho. I tu mnohý táže se: Proč ta obětavost? Proč ta ochotnost? A my odpovídáme: Jest to především ona láska bratrská, jež nás spojuje a jež, byť jsme byli na sta mil vzdálení, bratry nás činí. Jest to onen demokratický duch, jenž nás ovládá a který nás na jeden stupeň staví. Jsme si rovni, není u nás nikdo víc, ale také ne nikdo méně.

Každý národ, co jich na světě žilo a jimž záhuba neb zaniknutí hrozilo, měl své pověsti, jež mu vyprávěly o záchrancích, přátelích v době rozhodné. Dle Nerudy pobratimský národ náš, Lužičané, měli též svou národní pověst, jež jim vyprávěla, že ptáče klube v skálu a až v té skále dostatečný otvor vyklubě, že odtamtud vyhrnou se spanilí rytíři a ti že nepřátele jejich zaženou, avšak nešťastní Lužičané nedočkali se toho. Za to však my dočkali jsme se, že byli zaplaveni a vyhubeni národem germánským.

I my máme pověst podobnou, Vám všem dobře známou, pověst Blanicou. Avšak naši otcové nevěřili v pověst podobné, věděli, že jestli sami sebe nezachrání, že je nikdo nezachrání.

Když na počátku šedesátých let roznesla se zvěst po vší vlasti naší, že zakládány jsou jednoty sokolské, jež sobě za úkol obraly odchovat lid náš ku větší statnosti, zdravoti a síle, tu naplněno bylo srdce lidu našeho důvěrou a vírou v lepší i skvělejší budoucnost. A pochopeno, že jestli tak pracovati budeme, že nezahyneme.

A ku konci připomínám slova věhlasného pěvce našeho, Svato-pluka Čecha, který ve svých „Písniích otroka“ žalně pje, „že ze všech kleteb otčiny, již nás stihl bůh, nejtrapnější, nejhroznější otrocký je duch“. A proti tomuto Sokolstvo čelí. Chce odchovat lid náš ku větší osvojenosti, osvícenosti a charakternosti. Chce, aby z každého Čecha i Češky byli dokonali lidé, aby zanechali pověr a tmářství, poznali pravdu, pochopili volnost a tak zajistili si svou budoucnost trvalou a pravou. Na zdar!

Ctěnému výk. výb. N. J. S. v New Yorku.

Bratři Sokolové!

Ve schůzi výkonného výboru župy Západní, odbývané dne 22. listopadu t. r., předveden byl ku pojednání návrh, podaný jednotou omažskou, by všeobecný sjezd Nár. Jed. Sokolské, který se má odbývat v Omaze příštího roku (1897), odložen byl o jeden rok později a po případě i závody všeobecné, jež se měly odbývat v St. Louisu roku letošního; a sice, aby se oboje odbývalo v Omaze až roku 1898.

Po důkladném uvážení návrh jednoty omažské uznán za dobrý a usneseno výborem župy Západní výkonný výbor N. J. S. požá-

dati, by návrh ten byl jednotám předložen ku odhlasování, zdali by s návrhem souhlasily neb nikoli.

Příčiny, proč by se tak státi mělo, výbor uznává dosti závažnými.

Výbor uznává, předně, že nestává nutnosti, by sjezd příštího roku musil býti odbýván. Nár. Jed. Sok. pracovala pod stanovami nynějšími již tři, a nyní přicházející čtvrtý rok, aniž by prospěch její tím byl až dosud trpěl. A když by některý jednotlivý članek byl na závadu celku, může jej výk. výbor N. J. S. vždy sborům předložiti ku odhlasování, by byl opraven.

Výbor župy Západní uznává dále, že se stránky finanční změna ta bude pro celou N. J. S. prospěšnou.

Všeobecně jest již známo, že roku 1898 bude se odbývat v městě Omaze tak zvaná zamíssissippiáská výstava. Výstava ta bude uspořádána ve velkém rozsahu, neboť 24 států americké Unie bude v ní zastoupeno.

Výstava ta potrvá od 1. června 1898 až do 1. listopadu 1898. Tak jako většina států amerických bude bráti podílu na výstavě této, taktéž i různé národnosti budou se podílet, a tu skýtá se příležitost i národnosti české, by ukázala, že žije a že s ostatními národnostmi ruku v ruce pracuje na společném vzdělání a pokroku lidstva. A tu Sokolstvu česko-americkému opět, tak jako v Chicagu roku 1893, má býti poskytnuta příležitost, by ukázalo svoji sílu i zde na tom dalekém Západě.

Za příčinou rozsáhlosti a důležitosti výstavy pro Západ budou dráhy bezpochyby na všechny strany dávati snížené cestovné. Tím se naskytuje příležitost všem jednotám, že by mohly sjezd ten i závody laciněji obeslat, aneb budou moci větší počet zástupců vyslati, a to co může býti ku prospěchu jednotám se stránky finanční, to i bude ku prospěchu výk. výb. N. J. S., neboť soudcové a členové výk. výb. tím mohou ušetřiti pokladně N. J. S. znamenitě.

Dále to co bude ku prospěchu Sokolům N. J. S., to zajisté i bude ku prospěchu české obecnosti, kteráž přijede, by si mohla prohlédnouti výstavu, a tu by se mohl určití pro národnost českou den, kdy pak bychom si mohli učinit všeobecnou schůzku a uspořádati pravý český den, tak jak to ku příkladu bylo v Chicagu roku 1893.

Zároveň naskytuje se tu příležitost mnoha krajanům, obzvláště východním, lacině se podívat i si prohlédnouti daleký Západ a seznat tisíce rodáků českých zde v těch končinách mnohými posud za divoké považovaných.

Do té doby všeobecně se doufá, že obchodní a finanční poměry vůbec budou lepší, než právě třebas na přesrok, takže mnohá jednota a mnohý jednotlivec těch několik dolarů budou moci na cestu obětovat, kdežto kdyby to mělo býti na přesrok, mnohý by se dvakrát podíval do budoucnosti, nežli by se vydal na cestu do Omahy a obzvláště z dalekého východu. Tím by ovšem účastenství na sjezdu roku příštího bylo asi slabé.

Doufaje, že každý člen Nár. Jed. Sok. bude pohlížeti na záležitost tuto v témž světle, jako župní výbor župy Západní, že návrh ten jest jen ku prospěchu celku — a že každý proň může směle hlasovati, aniž by tím trpěly zájmy Nár. Jed. Sokolské,

znamenám se se srdečným pozdravem „Na zdar!“

za výbor župy Západní

Antonín Kment, starosta.

Sokol Americký.

— Letos již asi sotva dojde k žádoucímu spojení se Plzeňského Sokola a Sok. Slov. Lípy.

— Počátkem t. m. pořádal Tyrš C. R. Sokol v Cedar Rapids bazar ve prospěch umoření dluhu na tělocvičně nedávno koupené.

— O činnosti sborů Sokolek mnoho se nedovídáme. Tu a tam čteme, že pořádají nějaký ten ples. Těch pilných sborů Sokolek jest velmi málo. Patrně, že nechti naše milé sestry zůstatí za námi v nečinnosti, neboť my nejsme o mnoho lepší. V ničení zdraví ovšem jsou daleko před námi, neboť šněrovačka, jak stále vidíme, řídí mezi nimi hůře než ta nejzhubnější bakterie. Jen tak dále, milé sestřičky, tužte se šněrováním!

— Nebývá na škodu sboru, když několik věčně nespokojených členů jej opustí proto, že nejde vše po jejich. Za takové obyčejně

dostane se náhrada rychle a hojná. Tak libují si přítomně v jednom z našich starších sborů v Chicagu, že byli opuštěni několika nespo-kojenoci z členstva cvičičiho. Na místě odšedších chodí teď do cvičení mnohem hojnější počet starších cvičenců, kteří milují pořádek a kázeň a již dříve cvičení se stranili jen proto, že několik členů kázeň často rušilo.

— Ve všech sborech mělo by se pilně k tomu přihlídnouti, aby úřady zastávali Sokolové schopní a povinnosti svých dbali. To ovšem možno jest jen tam, kde mezi členy jest dosti ochoty a dobré vůle v prospěch sboru pracovat. Tam, kde musí se členů dožebra-ovati, aby ten neb onen úřad přijali, tam ovšem správa pak vypadá podle toho. Lépe jest vždy připravit se pro schůzi, v níž úřadníci jsou voleni, míti již předem kandidáty zajištěné. V některých sborech se tak děje. Ve schůzi předcházející schůzi výroční jsou kandidáti jmenováni a příští pak voleni. Tak mělo by se to zavésti ve všech sborech.

— T. J. Sokol v New Yorku potřebovala do své nové tělocvičny hrazdy a poněvadž se jí ony, které různé firmy, jež vyrábí tělo-cvičné nářadí, nelíbily, tu dala postavit si je dle vlastního plánu domácími řemeslníky. Byl nám poslán obrázek, jak hrazdy ty jsou upevněny a zároveň zpráva, že výborně se osvědčily. Sloupky hrazd těch zapuštěny jsou v podlahu i dají se snadno odstraniti a opět postavit. Místa zaberou právě jen sloupky, neboť není žád-ného postranního upevnění. Na sloupcích dají se tyče hrazdové posunovati lehce do rozličné výšky. Tyto hrazdy mají veliké výhody před obyčejnými, jichž sloupky upevněny jsou háky v podlaze. Mnohé by se dalo na tělocvičném nářadí ještě zlepšiti a také ceny jeho měly by býti mnohem nižší než dosud.

— Tělocvičná Jednota Sokol Fugner z Long Island City pořá-dala ve čtvrtek (v den díkůvzdání) v místnosti Aloise Wokala, čís. 1 Skillman Ave. v Dutch Kills, posvícenskou zábavu při nápadně slabé návštěvě. Jednota Fugner jest slabý sbor, avšak vzdor tomu podporuje dle sil svých každý účel a proto by to bylo jen spraved-livé, kdyby byla i ve svých podnikcích všestranně podporována. Staré přísloví praví: „Kam nemohl čert, nastrčil babu“, avšak v Dutch Kills nastrčil čert — pana pátera, který pod záštitou „kře-sťanského milosrdenství a lásky k bližnímu“ rozsevá rozkol mezi našimi rodáky. Krajané v Dutch Kills tvořili dříve jaksi velkou rodinu a druh s druhem snášel se jako bratr s bratrem, avšak od té doby, co se usadil mezi nimi katolický kněz, je po všem veta. Na Sokolících Jednoty Fugner nyní jest, aby pevně drželi pohromadě a útoky proti nim a jejich svobodomyšlným zásadám odráželi. Na posvícení dostavil se sborově tělocvičný sbor dívek a paní v Long Island City.

— Naříkáme na zlé časy a to právem, neboť bída a nouze mezi lidem stále vzrůstá, místo aby jí ubývalo. Kdybychom však měli souditi podle neschíslného počtu zábav, které lid náš pořádá, tu bychom musili říci, že vede se nám výtečně. Kde jaká síň neb díra k trdlování, jistě že nezůstane večer v sobotu a v neděli odpoledne i večer prázdnou. Náš lid a zvláště mladší pokolení tančunje do úmoru. Sokolské sbory také pořádají zábavy taneční a různé plesy. Některý pořádá zábav takových do roka i několik. V poslední době na mnohých takových zábavách stále se prodělávalo, ale proto přece od nich neupuštěno. Teď nastane masopust a s ním celý přival maškarních plesů. Nebylo by lépe, kdyby sbor sokolský místo po-řádání takového mumraje, raději uložil svým členům, by každý přispěl nějakým poplatkem do pokladny sborové? Ušetřilo by se tím zbytečné práce všelijakých výborů a do pokladny sešlo by se jistě více. Máme za to, že každý Sokol bude v tom s námi souhla-siti, nahlížeje, že v tak mizerných časech jaké jsou nyní, není vhodno v maškardách ubíjeti peníze, jichž tolik se nedostává.

— Dennice Novověku opět si všimla našich Sokolů. Čteme v ní: „České spolky sokolské ve vlasti pořádají, jak vidíme z praž-ských časopisů, v jisté pro Sokolstvo památné dni přednášky. Tak pořádalo Sokolstvo pražské dne 14. listopadu, v úmrtí den Jindřicha Fugnera, slavnostní schůzi na Vinohradech. Americké Sokolstvo má sice pořádání přednášek v stanovách, ale nikdo si nesmí troufat je na ten článek upozornit, nechce-li aby mu některý obrsokol vynadal „rýpalů“. — Těšilo by nás, kdyby Den. Nov. věnovala nám aspoň tolik pozornosti, jako věnuje Sokolstvu ve vlasti. Pak by o nás trochu více věděla a nešířila by o nás nepravdu. Každý ví, že americké sokolské sbory přednášky pořádají a to nejen

pro své členy, ale pro každého, kdo přijde. Nečiní tak ovšem sbory všechny, třeba byly k tomu stále vybízeny. Psali jsme o předmětú tom obšírně v říjnovém č. t. l. i nebudeme totéž opakovati. Uvede-me jen, že ku př. T. J. Sokol Tyrš v Chicagu pořádala v loňském období přednáškovém sedm neb osm schůzi přednáškových, kterých všech účastnilo se obecenstvo v počtu přehojném. Nejsme nedůtkliví, jestli upozorní nás někdo na naše vady a neřestatky. Chce-li však někdo na nás mermomoci stále jen vše špatné viděti a vystavovat i při tom jest úplně slepý k tomu, co na nás jest do-brého, pak nemůže ovšem odekávat od nás nějakých diků. Takového druhu všimalové věci naší neposlouží. Dennici Novověku, co listu svobodomyšlnému nesluší, že jest vůči Sokolstvu našemu nepřátel-skou a nespravedlivou, jak několikráte se již ukázalo. Kdyby byla o nás napsala, že některé ze sborů našich žádných přednášek nepo-řádají, ač v stanovách se jim ukládá v určitých obdobích přednášky pořádati, pak bychom byli Den. Nov. za její upozornění a pobídnutí vděční. — Pochybujeme silně, že ct. Den. Nov. pro její „troufalost“ některý obrsokol vynadá.

— Dávno předvídaný konec České Lígy, jež vznik svůj měla v Plzeňském Sokolu v Chicagu a jež nejvydatněji sbory sokolskými byla podporována, konečně se přiblížil. Na den 11. m. m. svolána předsedou její, Sok. F. Kašparem, schůze do Plz. Sokola, o níž Den. Hlasatel podal zprávu následující: „Schůze zahájena předsedou p. Fr. Kašparem. Tajemník p. V. Bartoň zřiká se v zaslaném dopise svého úřadu, jednatel omlouvá svoji nepřítomnost prostřednictvím pokladníka p. V. Červeného, účetní nepřítomen. Za prozatimního tajemníka zvolen F. Bašta. Schůze navštívěna pouze několika členkyněmi a členy, jakož i zástupci časopisu „Denní Hlasatel“, „Šotek“ a „Svornost“. Minulá schůze odbývána dne 13. list. 1895, od té doby marně namáhali se úředníci Lígy přiměti dostatečný počet zástupců a členů spolku, aby se do schůzi svolávaných dosta-vili. Usneseno tudíž jednati svorně buď k oživení aneb rozpuštění Lígy. Seznáno, že účel Lígy nepochopen, většina návrhů směřovala v ten smysl, aby se jmění Lígy, obnášející asi \$370, rozděliho do-brohlavným účelům. Pí. Kl. Nováková přimlouvá se za podporu Severočeské Jednotě a Besedám dítek, pí. Visteinová Besedám dítek, Dr. K. Štulík cyklonem postiženému Sokolu v St. Louisu, p. B. Pecka ženám a dítkám uvězněných členů spolku „Omladina“ v Praze, F. Bašta Severočeské Jednotě a Besedám dítek. Usneseno většinou hlasů: Polovice jmění spolkového bude vyplacena Besedám dítek, čtvrtina St. Louisskému Sokolu a čtvrtina ženám a dítkám uvězněných členů Omladiny v Praze. Obnosy budou vypla-ceny v poslední schůzi, kteráž se bude odbývatí první neděli v roku 1897 v Plzeňském Sokole ve 2 hod. odpoledne. Sepsal F. Bašta, t. č. tajemník.“ My jsme se nikdy neoddávali nadějším, že by se mohla Česká Líga na dlouho udržeti, ano byli jsme i proti její zalo-žení, upozornivše v ustavující její schůzi na nestálost našeho lidu, jenž vzplane snadno, jako vích slámy, ale také snadno uhasne. Při tom nenadáli jsme se, že v Čechách nebudou míti přednější vlas-tenci naši pražádného zájmu k tomuto spolku, jenž obral si za účel krajany naše doma v zápasu politickém podporovati. Mnozí z těch pánů vlastenců, z nichž někteří také v Sokolstvu zaujímají vynika-jící postavení, neuznali úředníky České Lígy ani za hodny odpo-vědi. Tato nevšímavost Českou Lígu pohřbila, neboť zde mnohé spolky byly ochotny příspěvky odváděti, třeba neměly v pokladnách peněz nazbyt. Bylo tedy zcela spravedливо, že ve schůzi Č. L. výše zmíněné byl učiněn návrh, aby zbývající peníze byly rozdány jak uvedeno.

Ze župy Západní.

Z á p í s o s c h ů z í ž u p n í h o v ý b o r u
d n e 22. l i s t. 1896.

Schůzi zahájil a vedl starosta A. Kment. — Nepřítomni bratři Jan Mathauser a Vác. Raba. — Zapis přijat jak čten. — Dopisy od Nár. Jed. Sok., Sokolské Matice, Těl. Jed. Sokol So. Omaha a Jiří Poděbradský čteny a přijaty. — Župní poplatek zaslaly: T. J. S. v Omaze \$10.05 za tři půlletí, Jiří Poděbrad za jedno půlletí 65c. U pokladníka jest celkem \$53.35. — Předvedeno pojednání o návrhu T. J. S. z Omahy, aby sjezd N. J. S. odbýván byl o rok později. Dán návrh, by výbor pojednal o tom, a předložil důvody v zájmu tom, aby nebyl ničím poškozen a aniž by bylo na újmu N. J. S.

Výbor podává svoje pojednání a souhlasí, by odložen byl sjezd o rok později. Návrh o tom má být zaslán výk. výb. N. J. S. — Tím schůze ukončena.

V á c. Š e b e k, jednatel.

D O P I S Y .

V Brooklyně, dne 30. listopadu 1896. — Na předvečer amerického posvícení odbýval náš sbor třetí ples, který se dle očekávání velmi vydařil. Přítomni byli pouze brooklyňští vlastenci, však prostorná síň Seitzova byla nabita. Okolo 11 hodin provedli cvičící členové několik výkonů na bradlech, a to díky našemu br. náčelníkovi velmi pěkně. Při každém výkonu byli Sokolici odměněni potleskem obecenstva. Po ukončení cvičení odevzdal br. starosta, Fr. Kačerovský zlatý odznak na památku Sok. Fr. Hrochovi, náčelníku jednoty naší, se slovy „co odměna sboru našeho“. Po večeri rozdávány ceny mezi obecenstvo, neb každý vyhrál jednu, který sobě lístek koupil.

Sborové dostavil se Bushwick Athletic Club a Lady Lilocks, damský sbor. Při zábavě té získali jsme opět několik členů a širší známost mezi zdejší inteligencí českou. Pořádací výbor ze Sokolů: Kočí, Kačerovský, Švare a Forster, sobě zaslouží čest a uznání.

Na zdar!

J. T o m a n.

V St. Louis, Mo., dne 1. prosince 1896. — (Z T ě l. J e d. S o k o l.) — Blíží se opět ku konci roku.

Opět dále jsme pokročili ve své činnosti.

Vím, že v každém sboru dějí se nové opravy v prospěch práce vydatnější. Vidíme opět před sebou, co jsme za celý rok podnikali a otázkou je, co ještě jsme mohli dokázat, kdyby všichni byli měli dobrou vůli ve společné práci sokolské.

Vzpomínám dob dřívějších. Každého roku něco zvláštního se událo u sboru našeho, co stálo by za to, aby zaznamenáno bylo do památníku. Bohužel, letošní rok předčil všechny předešlé v zlém. Zažili jsme mnohé slavnostní dny, mnohé starosti, mnoho práce i uspokojení. Byli jsme na vrcholu dlouholetého přání, těšili jsme se z uskutečnění našeho podniku, hrdi jsouce na sebe a hle — v několika minutách vše se sřítlo v sutiny! Co vše bylo platno, že se členové přičiňovali, když jsme přišli o vše v okamžení. — Letošní rok zaznamenán bude zvláště v dějinách Čechů st. louisských, jakož i našeho sboru a členové budou zajisté pamětliví dne 27. května 1896. Ano, i svým dítkám budou připomínat toho dne, by ho nezapomenuly. A až nás tu nebude, ještě vzpomínáno bude toho dne nešťastného i rozrušení, v něž nás uvrhl. Blíží se rok ku konci.

Často slychávám stesky Sokolů na to neb ono, zvláště na úřednictvo, že ten neb onen někdy je nedbalý — neschopný — ano i omrzělý. Vím velmi dobře, to že vždy členové nejvíce vidí ku konci roku.

Nerad jsem, když se na někoho zehrá, že není takým, jakým měl být a když projevování nespokojenosti se hromadí. Vždyť když byla volba úředníků, většina členů si jej přála. Tu každého Sokola je povinností, aby byl spokojen. Kdo z členů přijme úřad, je zajisté volným pečlivě jej plnit, nucením, domlouváním a podobným nedocílí se nikdy dobré správy. Zvláště u sokolských sborů se hledí na úředníky z jiné stránky než jinde a na nich valně závisí i činnost spolková.

Úředníci mají mít to sebevědomí, že jim je vedení sboru vloženo na starost, i mají být ve vykonávání svých prací obezřetní a ochotní. Oni povýšení jsou v ten neb onen úřad, ale nemají mysliti sobě, že jsou více než druzí. Jsme si všichni rovni, máme stejná práva. Ale vůči tomu má být členstvo uznalým, shovívavým a zdali někdo pochybí a neučiní hned dle přání každého. Úředník pak mnohem snáze a s chutí koná práci svoji, když se mu hned a při každé příležitosti nevytýká to neb ono.

Nyní máme opět volbu úředníků před sebou. Členové mohou sobě vybrat spolehlivé Sokoly. Zášti, předsudků neb nepřátelství nemá být mezi námi. Nechme vše stranou a pracujme společně a sokolsky.

Navštěvujme více schůze sboru, užme se poznávati se vzájemně účastněme se jednání, neseďme a nekývejme pro to, co se nám líbí.

V posledním svém dopisu jsem učinil kotrmelec, omlouvat se nebudu, ani nechci. Nevím, kde jsem na to přišel, když jsem se zmínil, že naši ochotníci připravují drama „M r t v é“ duše. „Č e r n é duše“ budou hráti dne 6. t. m., což tímto opravuji.

Jsem rád té chybě. Přesvědčil jsem se jí o tom, jak naši členové Sok. Am. čtou. Mnozí ani nevěděli, proč se mně někteří smějí pořád s těmi mrtvými. Uhodl jsem hned; ty nečeš, ty zas češ a nevíš co. Znáš Sokoly, že přečtou Sok. Am. vždy celý a vědí pak více o Sokolstvu. Velká většina je však těch, kteří ani nevědí co v orgánu je, až teprv se to dovědí od jiných.

Na ty mohu poukázat a ta slova „mrtvé duše“ přispůsobit těm, kteří se nestarají o nic jiného než o sebe. Naproti tomu bych si přál, bychom neměli ve svém středu žádných černých ani mrtvých duší, ale samé živé duše.

Na Sylvestra, dne 31. t. m. připravuje náš pěvecký odbor operetku „Symfonie“ a jako každého roku dostaví se Sokolové četně. Měli by zvláště tentokrát přijít všichni, a společně mezi sebou zbytek a počátek nového roku přivítat a mezi svými bratry ve svém domově se pobavit. — Na zdar!

V. K. T ř í s k a.

V New Yorku, dne 2. prosince 1896. — V starých pořekadlech a příslovích jest pátek prohlašován za nešťastný den a v mnohých případech prý se i přísloví toto vyplnilo. Sokolstvo české, zvláště však jednota naše, pracujíc proti veškerým pověrám a předsudkům, kráčí v obrozeném novověkém duchu pevným krokem, drtíc veškeré zakořeněné předsudky a nesmysly a tím dokazuje, že mysl mužná veškeré známky choroby duševní vyhladiti chce. A proto pátek, dne 20. listopadu zapsán bude zlatým písmem v dějinách jednoty naší, neboť v památný onen den slavili jsme otevření „naší“ nové Sokolovny způsobem důstojným. Škoda, že nejsem básníkem, bych oplovatí mohl okamžik ten, pro nás tak slastný; škoda, že nejsem literátem, neb schopným, učeným skladatelem prosy, bych popsati mohl to nadšení všech Sokolů, tu radost všech bratrů, tu lásku a přátelství naší jednotě tak projevenou. To vše mě vypsati nelze. Shrnu-li veškeré události v mysl své, cítím, že ani z daleka nedovedu popsati to, o čem bych rád, by všichni Sokolové věděli, s námi se těšili a radovali.

Od sedmé hodiny večerní nesčetné davy lidu shromažďovaly se před bývalou prozatímní Sokolovnou; výbor náš s hudební přívaděl nové a nové spolky. Obrovské zástupy rostly však nejvíce, když se spolky seřaďovaly v průvod zde dosud nevidaný. Když přes tisíc různých světél a lampiček rozžato bylo, hnul se celý průvod českou čtvrtí a ubíral se do nové, krásné naší Sokolovny. Nesčetné spolkové prapory vlály vesele v moři světél a každý účastník průvodu hrdě vykročoval, vědom si důstojnosti společného tohoto vystoupení. Jakmile průvod octnul se pod naši vlastní střechou, seřadily se prapory spolkové před nádherným jevištěm, kde objevil se starosta náš, by uvítal přítomné spolky i obecenstvo veškeré. Slovy vřelými, nehledanými, vzdal dík za prokázanou nám podporu i důvěru, jak spolkům, tak i všemu lidu našemu.

Po řeči starostově vystoupily milé sestry a sice: starostka Sokolek, pí. Veselá a pí. Hamplová, by jmenem T. S. Dívek a Paní odevzdaly sboru našemu krásně zařízené jeviště, jež v stálové upomínku darovaly. Řeči obou sester byly upřímné, dýšící láskou v pravdě sokolskou a mnohé oko zarosilo se slzou při slovech tak dojemných. Člen sboru důvěrník, Sokol L. C. Frank upřímnými slovy děkoval za dar v pravdě nejkrásnější, neboť opona i jeviště jest skutečně prací uměleckou. „Domov náš jest domovem Vaším, a Vy sestry drahé naleznete vždy neupřímnější přijetí pod střechou naší“, zakončil řečnick a hromově „Na zdar“ rozlehl se dvoranou naší. Na to následovala řeč Sokola J. J. Reindla, který se zmínil o významu slavnostního okamžiku v „kapliče naší“, po něm vystoupil na slovo vzatý český řečník, pan Tomáš Čapek, právník český a v řeči anglické i přítomným jinonárodovcům zmínil se o tuším boji, ježž národ český prodělati musel, vzpomínku věnoval spisovateli Dobrovskému, Jungmanu i Havlíčkovi a mnoha jiným buditelům národa českého, porovnával nynější rozvoj českého národa s nepatr-

nými počátky před 50 lety. A zmíniv se o účelu jednoty naší, dokončil svoji brilantní řeč, která mocně na posluchače působila. Po té přistoupil čtyřčlenný výbor dam, který jménem žen Sokolů a příznivkyň Sokola odevzdával jednotě bohatě vyzdobený a úplně zařízený damský pokoj, který jest pýchou naší Sokolovny. Za krásný onen dar děkoval taktéž předseda sboru důvěrníků, Sokol Frank, slovy nehledanými, načež celý výbor podělil vkusnými kyticemi. A nyní i předsedkyně téměř všech damských sborů a spolků odevzdávaly do rukou Sokola Franka dárky peněžité, začež veškerý dík náš jedinou jest nyní odměnou. Nemohu zapomenouti, že kladivo zednické a lžice, které použito bylo při kladení základního kamene, věnováno nám bylo dohlížitelem stavitele p. Hoppera.

V pěkném rámeči upevněny jsou stuhami v barvách českých kladivo a lžice s následujícím nápisem v řeči anglické: „Toboto kladiva a lžice použito bylo při kladení základního kamene této budovy dne 12. července 1896. Věnováno Těl. Jed. Sokol na památku od L. Saundersa.“

Ku slavnosti došly následující telegramy: z Patersonu: „Mnoho zdaru Vašemu sokolskému domovu, Sok. Jos. Nykodým.“ Westfield, Mass.: „Na zdar volá Vám Těl. Jed. Sokol Westfield, ku zdárnému dílu Vašemu. Sokolské Na zdar! Fr. Náhlovský, taj.“ Po přečtení telegramů následovala volná zábava a prohlídka naší Sokolovny. Podotknouti sluší, že vůkolní jednoty, jako: morrisanská, dutchkillská (s bubeniky a píšťci), newarská, ba i slabá jednota brooklynská dostavily se sborově četně do průvodu i k slavnosti celé. Ačkoliv již bratr starosta jim hned při slavnosti děkoval, spěchám i já vyjádřiti dík všem milým, věrným sousedům, Sokolům našim.

V minulém dopise svém zmínil jsem se, že sestry Sokolky chtějí jeti v kočárech na slavnost naši. Ale poněvadž jsem byl špatně, ba přímo zlomyslně o tom zpraven, prosím, sestry milé, za prominutí a dosvědčují tímto, že naše sestry Sokolky ještě nikdy v kočárech se voziti nenechaly, a že přímo roztomile jim to slušelo, když se dostavily k slavnosti naší i jejich ve velkém počtu pěkně pěšky. Kotrmelec pak o těch kočárech přenechám laskavě tomu, který mě tak přesně o tom ubezpečil.

Málem zapomněl bych na Slovenský Sokol, který v hojném počtu súčastnil se slavnosti naší. Kéž nadále páska všeslovanská nás úžeji k sobě víže ku cti všech Slovanů amerických!

Na druhý slavnostní den pěvecký odbor společně s T. S. D. a P. zahájil důstojně novou sezonu operní krásnou českou původní zpěvohrou „Andulka“, od Romana Nejedlého. Slečna Karla Svobodova pochopila úlohu svou dokonale, a jako Andulka i zpívala velmi krásně. Sokol Malinka, jako „pisař“ i tentokrát hrál znamenitě, bylč úplně ve svém živlu a po každém vystoupení jeho vyvolal salvy potlesku. Sokol Reindl v úloze Horyny vyniknul a jakž by ne! Vždyť jedině jeho práci a příčině všech zpěváků děkovati máme, že opery u nás lze s úspěchem provozovati. Sokol Hrbek, v úloze Vojtěcha (ženicha Andulky) počínal si v pravdě s talentem umělce a pozorujeme, že čím více zpívá, hlas jeho stále krásnějším a líbeznějším se stává. Sborny mužské i ženské byly znamenité, zkrátka, jak se říká „šlo vše jako na drátku.“ Ku konci musím doznati, že hudba Sokola Červy byla výborná a ředitel hudby této, prof. V. Raboch opětně největší dík náš si zaslouží.

Nejkrásnější slavnost byla však v neděli, dne 22. list. Veřejná cvičení zahájena byla krásnou řečí náčelníkem našim, po té při hudbě cvičily nejdříve žakyně s činkami cvičení prostná, na to žáci cvičení prostná, po nich členové prostná s tyčemi, pak větší děvčata kroužila kužely a konečně Sokolky provedly prostná s kruhy. Každé číslo programu bohatého bylo hromovým potleskem odměněno. Cvičení členů na nářadí se vesměs libilo, zvláště však „koniček cvičeneň“ volně výkony na hrazdě bouřlivě odměňovány byly. Zprávu o tomto cvičení tuším podá veřejnosti jiný Sokol.

V pondělí, dne 23. listopadu pořádala v Sokolovně Jed. Fuegner z L. I. C. divadlo ve prospěch náš, které bylo velice slabě navštíveno, tak že asi citelný deficit nastati musel.

Tak skončili jsme veškeré slavnosti naše v úplně shodě a lásce bratrstva veškerého. Do veřejného cvičení přinesen byl blahopřejný telegram k otevření naší Sokolovny od bratrské jednoty z Baltimore, který bohužel zapomněl jsem si opřít. Dík Vám bratři drazí za vzpomínku Vaši.

Ples Sokolek pořádaný v naší Sokolovně, v sobotu, dne 28. listopadu, přes velký lijavec, který zvláště večer se spustil, byl navštíven dosti četně, ačkoliv mnoho — mnoho našinec tam scházelo. Nenapravíme se? Pravidlem a sice přísným býti má, že úterý, středa, čtvrtek a pátek výhradně jen tělocviku sloužiti mají a nesmí na zábavy pod žádnou podmínkou zadány býti mimo zákonitě svátky.

Dram. odbor sehraje od Dvořáka historické drama „Chodové“, dne 5. prosince.

Na boží hod se připravuji Zvonky Cornevillské a na nový rok Lumpáci vagabundus. — Na zdar!

M. Kafka.

Výkaz příspěvků ve prospěch tělocvičny T. J. Sokol v St. Louisu, Mo.

Sbor Sokolek Slov. Lípa Sokol v Chicagu	\$ 7.50
Sokolky Těl. Jed. Sokol Omaha, Neb.....	10.00
Sokolky Plzeňský Sokol v Chicagu	4.00
T. Sbor Dívek a Paní v New Yorku.....	5.00
(Sbírkou pí. J. Šimanové a M. Lisové:)	
Sok. Tom. Jiřík v St. Louisu.....	3.00
Sokol Alois Vrána v St. Louisu.....	3.00

Úhrnem

V minulém čísle dosvědčeno . . . 901.14

Úhrnem

Pan Jar. Justice v New Yorku zaslal 3 kožešinové nákrčníky a 3 rukávniky.

Všem dárcům srdečný dík.

J. Kučera, před. výb.

Tom. Ulrich, taj.

Ant. Pešout, pokl.

Vác. K. Tříška, úč.

1911 Geyer Ave.

Schůze výkonného výboru N. J. S.

New York, dne 7. prosince 1896. — Starosta, br. Al. Wokal, zahájil schůzi. — Zápis o minulé schůzi po přečtení přijat. — Členové všichni přítomni. — Klatovský Sokol z Chicaga zasílá dopis jednající o příspěvcích; jednatel má dotyčné jednotě vše náležitě vysvětliti. — Výbor župy Západní zasílá dopis o odložení sjezdu a žádá o jeho uveřejnění v Sok. Am.; dopis má být uveřejněn, leč jednatel má počkati ještě na návrh a důvody jednoty omažské, jež právě dnes schůzi odbývá; potom má bez prodlení jednotám návrh na odložení sjezdu k hlasování předložiti. — T. J. S. „Horník“ z Coal City zasílá dlužné poplatky a děkuje se z N. J. S. Poděkování přijato a jednatel dopíše též o vrácení tiskopisů a stanov N. J. S. a oznámí vystoupení též výboru župy Chicagské. — Sokolská jednota „Slovan“ z Filadelfie žádala o prázdnotisky ku přihlášení se k N. J. S.; jednatel již vysvětlil, že prázdnotisků takových není. Vzhledem k další žádosti též jednoty o zaslání vzorku kajdy má být požádán Sokol E. Polák v New Yorku, by s dotyčnou jednotou o věci té vyjednával. — Plz. Sokol z Chicaga žádá o další poshovění ve příčině placení příspěvků; povoleno. — Knihovnik Plz. Sokola, br. Dítě, žádá o doplnění mnoha ročníků „Sok. Am.“ a „Sokola“ pražského; jednatel dle možnosti vyřídí. — Dopis jednoty morrisanské v záležitosti V. Křenka čten a věc odložena na neurčito. — Účet jednatele za poštovní známky a j. od 22. července do 1. pros. na \$5.49 přikázán k výplatě. — Výbor v záležitosti Sokola Jyauta sděluje, že dosud neobdržel dopisů ani od jmenovaného ani od Plz. Sokola. — Jednatel vypsati má konkurs na tisk „Sok. Am.“ Ku rozhodnutí o zadání tisku odbýváti se má mimořádná schůze dne 28. prosince. — Tajemník předkládá žádost jednoty westfieldské o uveřejnění výstrahy před dvěma bývalými členy; jednatel otáztati se má na podrobnosti. — Na to schůze skončena.

F. Lier, zapisovatel.

Sborníky Sokolské pro rok 1897

objednati lze u všech tajemníků sborových, nebo přímo u jednatele N. J. S., Jos. Říhy, 1204—2nd Ave., New York City.

Příjem a vydání N. J. S. za měsíc
listopad 1896.

Příjem:

Listopad 5. T. J. S. Čechie, Chicago za II. '96.....	\$19.40
T. J. S. Žižka, Bruno dopl. na II. '96.....	.70
za III.....	2.30
6. T. J. S., New York, dopl. na III. '96.....	9.60
10. T. J. S. Podlipný, Detroit, spláci na IV. '95.....	10.00
18. Sokol Čech, Cleveland za II. '96.....	30.50
Sok. Jed. Horník, Coal City, za III. '96.....	4.20
Táž za 5 Tyrš Úvahy I. a II.....	2.50
20. T. J. S. Komenský, Humboldt, za III. '96.....	4.00
24. Předplatné na 10 výt. S. A. pro 1896 a 1 výt. pro 1897 do Čech.....	6.70

\$ 89.90

Hotovost z před. měsíce..... 663.21

Úhrnem.....\$753.11

Vydání.

List. 27. F. Lierovi za 3400 výt. Sok. Am. pro listopad s vý- pravou a známkami.....	\$98.85
28. Dru. K. Štulíkoví za poř. S. Am. pro listopad.....	20.00

Úhrnem.....\$118.85

Příjem.....\$753.11

Vydání.....118.85

Zbývá.....\$634.26

a sice v úpisu Spoj. St. na \$500 \$565.00
na hotovostí a na bance..... 69.26

\$634.26

Jos. Říha, jed.

KONKURS

na tisk „Sokola Amerického“ na rok 1897.

Do 28. prosince 1896 přijímá výkonný výbor N. J. S. nabídky na tisk „Sokola Amerického“ ve formátě čtvrtkovém o 16 stránkách, velikostí 9x12 palech, v obálce, na niž tištěny jsou různé oznámky, a sice na 3000 výtisků zvlášť a na každé další sto rovněž zvlášť. Papír dobrý (nynější jakosti) 76liberní (35x48), na obálku papír 32liberní (18x24) téže barvy a jakosti jako nyní. Písmo budiž ne širší než nyní, aniž větší; z většího, 10bodového (long primer) nesmí býti sázeno více než průměrem 6 stránek do čísla (čili 72 str. za rok), ostatní sázeno budiž z 8bodového (brevier). Korrektura vyžaduje se dobrá, dvojitá, druhá čtená dle rukopisů. V ceně nabídnuté zahrnuta budiž i výprava, t. j. každý měsíc psaní adres a provedení oznámených změn, balení, jakož i doprava na poštu a poštovné z váhy; výlohu za poštovní známky, jež nutno jest nalepiti na časopis pro odběratele místní a evropské, nahradí výk. výb. — Do 1. každého měsíce obdrží tiskář třetinu rukopisů, do 4. druhou třetinu, do 6. pátou šestinu a do 8. poslední část. Celá expedice musí být odbyta nejdéle do 15. každého měsíce a tiskář jest povinen na požádání předložiti výk. výb. expediční stvrzenku poštovní. Za správné dodržení smlouvy žádá výk. výbor dobrou záruku v obnosu \$100.00. — Nabídky přijímá

Josef Říha, jednatel výk. výboru,
1204 2nd Ave., New York.

Nově zvolení br. tajemníci nebo jednatele pro
N. J. S. udejte laskavě hned své úplné adresy
jednateli N. J. S., aby předešlo se zasílání dopisů
a pod. na adresy staré.

ADRESÁŘ NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ VE SPOJ. STÁTECH.

VÝKONNÝ VÝBOR NÁRODNÍ JEDNOTY SOK. V NEW YORKU:
Al. Wokal, starosta, 1 Skillman Ave., Long Island City, N. Y.; J. Kadlec, náměstek, 320 E. 71st St.; Jos. Říha jed., 1204—2nd Av. Fr. Lier tajemník, 410 E. 71st St.; Jos. Wocel pokladník, 346 E. 78th St.; Jos. Brodil, Jan Pavlík, Ant. Jahoda, Fr. Chrastil. Náč. A. Tesař, 1376 First Ave., New York, podnáč. J. Pavlík.

Župa Východní, sídlo v New Yorku.

Ústřední výbor: starosta J. Beníšek, jed. A. Voříšek, 338 E. 71st St. pokladníci V. Hampl, Ferd. Martyny, A. Heida, náč. Fr. Zborník 501 E. 72nd St., místonáč. F. Martyny N. Y., F. Vančura L. I. City. SOKOL JED. BLESK Baltimore; jed. V. J. Šimek, 932 N. Broadway T. J. SOKOL Brooklyn, N. Y., taj. J. Toman, 625 Bushwick Av. T. J. S. FUEGNER, L. I. City, N. Y., taj. Ant. Majer, 236 Crescent St. S. J. Svornost, Morrisania N. Y. F. Chrastil 1929 Vanderbilt Av. Tremont T. J. SOK. Newark, Franta Holeček, 280-15. Av. T. J. SOKOL, New York; taj. Jos. Zákasník, 429 E. 71st St. T. J. SOKOL Westfield, Mass. Fr. Náhlovský, 43 Parker Ave.

Župa Západní, sídlo v Omaze, Neb.

Ústř. výb.: před. A. Kment, 1245 So. 15th St., taj. V. Šebek, 1407 So. 4th St., pokl. John Mathouser, další čl. výboru Rud. Havelka a Vác. Raba, Omaha. náčelník J. Pecival, 1516 Williams St., podnáčelníci Franta Filip, Boh. Ninger. T. J. SOKOL ŽIŽKA, Bruno, Neb.; taj. Frank Zelený. TYRŠ C. R. SOKOL, Cedar Rapids, Ia.; A. M. Zahorík, 2nd Ave. T. J. SOKOL, Crete Neb. taj. Vác. Daniel T. J. SOKOL, Linwood, Neb., taj. Karel Dočekal. T. J. SOKOL Omaha; taj. Jos. F. Kunc, Rear 1416 William Omaha T. J. S. ČESKÝ LEV, Oxford Junction, Ia.; taj. Jos. Milota. T. J. S. Plattsmouth, Neb., J. C. Pták, tajemník. T. J. S. Milligan, Neb., Frant. Hrdý, jed. T. J. SOKOL, Schuyler, Neb., taj. Josef Otradovský, P. O. B. 247. T. J. SOKOL, So. Omaha, Neb. jed. Frant. Hájek 20 O St.

T. J. SOKOL St. Louis, Mo.; jed. A. Hájek, 2349 S. 11th St. T. J. SOKOL, Wilber, Neb.; taj. Jan H. Brt T. J. S. JIŘÍ PODEBRAD, Clarkson, Neb., taj. Jan D. Wolf T. J. S. KOMENSKÝ, Humboldt, Neb., F. Kotouč, jr. T. J. SOKOL, Weston, Neb., taj. Alois Bilan.

Župa Střední, sídlo v Milwaukee, Wis.

Ústřední výb.: Před. J. Zahorík, taj. a jed. H. Vrba 621 Chestnut St.; pokl. Vác. Straka; další členové výboru Fr. Kaplan a V. Simandl, Jos. Štíbr, náčelník, cor. Broadway & Smith Ave., Cleveland, O.; podnáčelníci J. Zahorík a A. Jedlička. SOKOL ČECH, Cleveland, O.; taj. Fr. Sluka, 112 Anderson St. T. J. S. NOVÁ VLAST, Cleveland, O., V. Celerin, 85 Milford St. T. J. SOKOL Cleveland, taj. Fr. Skala, 158 Croton St. T. J. S. BUDIVOJ, Detroit Mich. J. C. Tobias r. 48-49 Home Bank Bldg T. J. S. PODLIPNÝ, Detroit, Mich.; taj. E. Novák, 1465 Mich. Av. ČES. AM. SOKOL Manitowoc, Wis.; taj. A. J. Fanta, 312 N. 8th St. TĚL. J. SOKOL, Milwaukee, Wis.; K. Jiran, 530-12th St. T. J. S. MLADOČECH, Racine, Wis. Jiří Mach, care of „Slavie“. Č. A. JED. SOK., St. Paul, Minn., A. Jurka, 16 Douglas St.

Župa Chicagská, sídlo v Chicagu, Ill.

Ústř. výb.: R. Hurt, 593 Blue Island Avenue, T. Vonášek, taj., cof R. Hurt. 593 Blue Island Ave., F. Holub. — Náč. K. Štulík, 525 S. Lincoln St., místonáč.: F. Hešík, R. Hurt. KLATOVSKÝ SOKOL, Chicago; taj. Ant. L. Stejskal 956—21st Pl. PLZENSKÝ SOKOL Chic.; taj. S. Süsland 629 W. 21st St. SOKOL CHICAGO, Chic. L. Koehler, 963 Washtenau Ave. SOKOL SLOVANSKA LÍPA Chicago, Jind. Hájek, 133 W. Taylor St. TĚL. J. ČECHIE Chicago; taj. Jan Rauš, 35 Emma St. T. J. S. TYRŠ, Chicago, Ill. A. J. Švestka 515 W. 21st St. T. J. S. TABOŘ, Chicago, Ill., jed. Jan Vrástl, 1306 So. 42nd Ave T. J. S. VLAST, Chicago, Ill., Vác. Hlaváč, 239—25th Pl.

„Sokol Americký“, časopis Sokolstva čes.-ameríc. Nákladem výkonného výboru Národní Jednoty Sokolské.
VYCHÁZÍ 15. KAŽDÉHO MĚSÍCE V NEW YORKU, N. Y.

Dr. K. Štulík, pořadatel, 525 S. Lincoln St., Chicago, Ill. Jos. Říha, jednatel výk. výb. N. J. S., 1204—2nd Av., New York.
Předplatné a veškeré dopisy pro „SOKOLA AMERICKÉHO“ buďtež zaslány pořadateli.

stoupání — mounting

ward

stoj zanozmo zevnitř — rear toe touching outward

stoj zanozmo dovnitř — rear toe touching inward

stoj zanozmo — rear toe touching

stoj zákročný zevnitř — rear stepping outward

stoj zákročný dovnitř — rear stepping inward

stoj zákročný — rear stepping

stoj v týle — back neck stand

stoj únozmo — side toe touching

stoj úkročný — side stepping

stoj spatný! — position!

stoj skřížný — cross stand

stoj rozkročný — extend stand

outward

stoj přednozmo zevnitř — front toe touching inward

inward

stoj přednozmo dovnitř — front toe touching inward

stoj přednozmo — front toe touching

ward

stoj předkročný zevnitř — front stepping outward

stoj předkročný dovnitř — front stepping inward

stoj předkročný — front stepping

stoj o rukou — hand stand

toč na pravo (l) na zad — circle backward to the right (l)

točný — pivot

točiti trupem — turn the trunk

toporně — stiff

touš — shot

trčiti — thrust

trčiti dolů — thrust arms down

trčiti dolů dovnitř — thrust crossed arms down

trčiti v před — thrust arms front

trčiti v před dolů — thrust arms slope

trčiti v před vzhůru — thrust arms steep

trčiti v před vzhůru zevnitř — thrust extend arms steep

trčiti v zad — thrust arms back

trčiti vzhůru — thrust arms up

trčiti vzhůru na pravo — thrust arms up avert to the right

trěmo — thrustly

třída — class

trup — trunk

trup prohnutý — depressed trunk

trup vysazený — arched trunk

tvar — shape, form

stoj o ramenu — shoulder stand

stoj o předloktí — forearm stand

stoj o prsou — chest stand

stoj o paži — arm stand

stoj o hlavě — head stand

stojany ku skoku — jumping stands

stojan — the stand

stoj — stand

stějný krok! — step!

stějnostřanný — relative

stějnoseměrný — of the same direction

stějnojmenný — of the same name

stěhno — thigh

starosta — president

stát! — halt!

stanovy — rules, by-laws

stít — front pitch

střez o úřar paporu — mass

střez! — order!

spustit — drop

spustiění — descent

spolník lichý — blank file

spolník — man

spol — file

různostranný — of different directions

rýha — groove

rychlost pohybu — velocity of movement

Ř

Řad — single rank

řad obrácený — reversed single rank

řad původní — single rank

řebřík — ladder

řebřík kolmý — vertical ladder

řebřík provazový — rope ladder

řebřík šikmý — diagonal ladder

řebřík váhorovný — horizontal ladder

řebrina — side of the ladder

S

Sbor — company

sbor cvičitelský — board of instructors

sed — rest

sed a změny sedu — rest and changes of rest

sedlo — saddle

sed před rukama — rest in front

sed za rukama — rest in rear

spad — back pitch
 soustava — system
 sousek — counter cut
 souz — both hands
 soupažně — both arms
 souoženě — both legs
 souobně — simultaneously
 souod — counter stab
 sot — hit straight from the shoulder
 sokol — falcon
 snožmo — with feet together
 snožiti — feet together
 smisený — compound
 směr — direction
 slavnost — festivity
 skupiny — pyramids
 skřiziti — to cross
 skřmo — contract
 skřka — contract overlap
 skřiti — to contract
 skřený — contract
 skok útokem — attacking jump
 skok o tyči — pole vault
 skok do výšky — high jump

27

sek — cut
 sek spodní — low cut
 sek vnější — right low cut
 sek vnitřní — left low cut
 sek vrchní — head cut
 seřadění — formation
 seřaditi dle velikosti — size
 sesed — leaving
 sesilení kostry — strenghtening of the human
 frame
 seskok — leap down
 sestava — combination
 sestup — assembling
 sešin — slow pitch
 shyb — near suspension
 shyb vznesmo — near lift suspension
 shyb střemhlav — upside down near suspension
 síla — strenght
 sklopit — drop down
 skok — jump
 skok během — hop, step and jump
 skok dalekovysoký — distance high jump
 skok do dálky — broad jump
 skok do hloubky — depth jump

26

šerm — fencing
 šavle — sabre
 šatna — wardrobe
 švis vznesmo — lift suspension
 švis střemhlav — upside down suspension
 švis — suspension
 švaly — muscles
 šun — close stand
 šudy — even
 štál — vaulting table
 štiz — cross shift
 štidný — alternative
 štidnoruč — alternately with hands
 štidnopázně — alternately with arms
 štidnonož — alternately with legs
 štidmhlav — upside down
 šteh — guard
 šted člennu neb čety — centre file
 šted — centre
 štrně — steep
 štranou — sideward
 štožar — mast

30

šermírna — fencing hall
 šermír — fencer
 šermmistr — instructor of fencing
 šermovati — to fence
 šik — double rank
 šikmo — obliquely
 šik obrácený — reversed double rank
 šik změnit v pravo v bok! pochod! — change
 double rank, right face! march!

T

Tahem — pulling, with pull
 tělo — body
 tělocvična — gymnasium
 tělocvičná soustava — system of gymnastics
 tělocvik — gymnastics
 těsný — close
 těžké činky — heavy dumb-bells
 těžiště — centre of gravity
 tleskem — with clapping
 toč — circle
 toče — whirls
 toč na pravo (l) na před — circle forward to the
 right (l)

31

JAN ČEPEK
pozemkový, na oheň a

→* život *←

pojišťující jednatel,

ÚRADVNÝ :

315 E. 73. ul., N. Y. a 367 Woolsey Av. L. I. C.

Za \$75. koupíte
nyní
Nelepší Prapor
a nádherné Odznaky za 75 % s. s.
J. W. ZERZAN
1322 FARNAM ST. OMAHA, NEB.

Nezapomínejme na četbu!

U jednatele v. v. N. J. Sok. dostati lze
tyto knihy:

TYRŠ: Základové těloviku	\$1.00
KOZIŠEK: Cvič. veš. na koni na šíř	.10
HRON: O cvič. soustavě	.20
MENDÍK: Povelý ku podrobnému procvičení pořadových cvičení	.05
KLENKA: Cvičení s kuželi	.20
Těl. hry II. (S nářadím)	.25
Tyršovy Úvahy a řeči I. 1.	.25
Tyršovy Úvahy a řeči I. 2.	.25
III. Slet všesokolský v Praze (S ill.)	.30
Fuegner. Životopis	.10
Tyrš. Životopis	.10
Vaniček. Sok. epistolý I-IV.	.10
Sokol, jeho směr a cíl	.02
J. A. Komenský a jeho snahy těloc.	.02
„Sokol Americký“ z roků 1879, 1882, 1886, 1887, 1889, 1891, 1892, 1893, (jeden ročník)	.50

P o z n. Tyršovy Úvahy jsou po většině
na skladě u sborů.

Chicagský oznamovatel.

F. H. Hrdlička,
hostinský

v síni T. J. Sokol ČECHIE

32-34 EMMA ULICE,

blíže Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Příhodná místnost k odbyvání schůzí, plesů a zábav
všeho druhu.

Sokol Jindřich Schulz

vlastní velký obchod

nábytkem a kamny,

580-582 Blue Island Ave.

Na skladě má kuchyňské nádobí, lampy,

karpety a j. Prodává též na splátky.

Karel Fívek

jest zručným a dovedným ve vy-
konávání prací spadajících do
klempířského oboru.

Úřadovna: 81 Clark ul. p. č. 20

Obydlí 674 May ulice.

Fr. Pavlíček,

okresní a městský zeměměřič.
Výměry a nákresy lotů vykonává rychle.

František Randák,
ARCHITEKT.

Úřadovna: 95 Washington ul.,

Pokoj č. 63-64, Chicago.

Týž zhotoví na přání i plány pro venkov. Stavbám
tělocvičen a veřejných budov věnuje se zvlášt

▷ pozornost. ◁

Jest veřejným tajemstvím, že

VAC. DONAT,

576 západní 19. ul.

vyrábí chutné a zdravé šumivé nápoje, kte-
réž jsou zvláště Sokoly oblíbeny.

K. J. Hlinka,

Jos. Kašpar.

Hlinka a Kašpar,

679-687 Laflin ul.

vykonávají veškeré kamenné
práce na stavby.

W. Koláček & Co.

574-578 BLUE ISLAND AVE.,

686-690 LOOMIS ULICE.

Nejoblíbenější a největší

obchod strážní.

Pérem sokolím.

Napsal

František Horálek.

Cena 1 výtisku bude 20—30 kr.

Žádám bratry jednatele neb ony bratry, kteří v jednotách rozšiřování literatury na
starosti mají, aby spisu mému laskavou pozornost věnovali a pokud možno přihlášky své
v brzku zaslali jednatele výk. výboru N. J. S. Podle počtu přihlášených výtisků stanovím
cenu krámskou tak, aby knížka byla všem členům přístupná. — Na zdar!
Na Královských Vinohradech, na štědrý den r. 1895.

František Horálek, nakladatel.

F. KORBEL & BROS.,
pěstitelé vína v Sonoma Co., Cal.

Odvětví: 684-686 W. 12th Street,

Chicago, Ill.

Chicagský oznamovatel.

... SOKOL ...

J. F. MALÝ,

FOTOGRAF

570 záp. 18. ulice.

Zhotovuje nejlepší fotografie za mírné ceny; zvláštní pozornost věnuje sokolským skupinám.

Červená, modrá — ne, ale
CYRIL FIALA,
obslouží Vás
v Plzeňském Sokole
nejlepším domácím a importovaným pravým plzeňským.
Chutným lunčem a vším, čeho jest k blahu tělesnému zapotřebí.
Navštivte jej!

~ SOKOL ~

FR. VAVŘÍČEK

— vyrabitel —

→ * dobrých doutníků, * ←

přestěhoval svůj obchod do č.

461 záp. 18. ul.

Dr. Vinc. Fischer,

— český —

zubní lékař,

570 Blue Island Avenue,

ROH LOOMIS ULICE.

ZNÁMÝ SOKOL

FRANTA ŠIŠKA

vyrábí dobře

havanské i domácí doutníky,

827 SO. ASHLAND AVE.

Slyšeli jsme, že kdo stavěl a nedal stavět

→ * **Fr. Maškovi,** * ←

1096 z. 19. ul., blíž Western Ave.

tak řekne: To jsem byl

„Dydla“, že jsem mu to nedal, mohl jsem být bez zlosti; vím, že je to „pánský pán“. A ještě prý dá z každé stavby, kterou na tuto oznamku dostane, příspěvek na dobrý účel.

Dr. Karel Štulík

LÉKAŘ

RANHOJIČ,

525 SO. LINCOLN ST.

Může být zavolán z kterékoliv lékárny v Chicagu:

— Telefon: West 229. —

V lékárně p. C. G. Foučka, roh 18. ul. a Center Ave.
večer od 6.30 do 8 hodin.

849 So. Ashland Ave. 849

Frant. Topinka
Contractor a Stavitel.

Práce vykonává levně a přesně dle nákresu. Rozpočty v době krátké.

849 So. Ashland Ave. 849

Sokolské stejnokroje? Sokolský kraj cvičební?

JOHN J. DVOŘÁK & SPOL.
oděvní a zakázkoví krejčí,

604—606 BLUE ISLAND AVE.

Zhotovují sokolské stejnokroje, kroje cvičební pro Sokoly i pro žactvo i mají na skladě sokolské pásy i monogramy. Vše v cenách nejnižších. Též oděv hotový i zakázkový, klobouky, čepice atd.
Sokolské pásy! Oděv hotový i zakázkový!

JOS. L. VOBORSKY,
VEŘEJNÝ NOTÁŘ,
pojišťující, pozemkový jednatel.

Obstarávání půjček na majetky na nízké úroky.

Ve svém domě, čís. 582 W. 18 St.

Česká pivovarnická společnost v Chicagu.
BOHEMIAN BREWING COMPANY
— of Chicago. —
684 — 706 BLUE ISLAND AVE

„Není to, jak to má být“,

— ale —

VACLAV ČADA,

815 SO. ASHLAND AVE.,

má vždy řízné plzeňské i domácí pivo a dobré doutníky.

SOKOL

Jan Železný,

618 z. 18. ul.

obslouží každého ve svém nově zařízeném

OBCHODĚ OBUVÍ

JAN PECHA,

— notář. —

přeplavní a pojišťující jednatelství

328 z. 18. ulice.

\$500 zaplatí \$500

J. G. PANOCH

zdlali dobře a správně nepojistí proti ohni, aneb v jiném případě poškození za mírný poplatek. Zvláštní pozornost věnuje se vyrovnávání pozemkových a vodních daní.

Sokol Karel Král

559 západní 19. ulice,

vlastní obchod s tvrdým i měkkým

uhlím, koksem a dřívím

na rohu 16. a Laflin ul.

